

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Івано-Франківський національний технічний університет
нафти і газу
Інститут економіки і менеджменту
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ГОДИНЧУК ЯНА ВАСИЛІВНА

УДК 658.15

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

«Управління грошовими потоками суб'єкта господарювання (на прикладі ПрАТ «Мармуровий кар'єр «Трибушани»)»

Освітня програма – Фінансовий менеджмент
у сфері бізнесу
Спеціальність: 072 – Фінанси, банківська справа та страхування

Я. В. Годинчук

(підпис, ініціали та прізвище здобувача освітнього ступеня)

Науковий керівник Ромашко Олександра Михайлівна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

доцент Л. Р. Маринчак

(посада) (підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Рецензент

(посада) (підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Івано-Франківськ – 2024

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Інститут економіки і менеджменту

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

Освітньо-кваліфікаційний рівень магістр

Спеціальність 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

«___» _____ 20__ року

**З А В Д А Н Н Я
НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ**

Годинчук Яні Василівні

1. Тема роботи «Управління грошовими потоками суб'єкта господарювання (на прикладі ПрАТ «Мармуровий кар'єр «Трибушани»)»

керівник роботи Ромашко Олександра Михайлівна, к.е.н., доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від "15" грудня 2023 року № 196/8

2. Строк подання студентом роботи 10.01.2024

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні документи, спеціальна економічна і фінансова література, фахові наукові видання, фінансова звітність ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ» за 2020-2022 роки, Інтернет-джерела.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретичні основи управління грошовими потоками підприємства.

2. Аналітична оцінка грошових потоків ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ».

3. Напрями підвищення ефективності управління грошовими потоками ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ».

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Слайд 1 - Порівняння статичного та динамічного підходів до трактування сутності «грошовий потік»

Слайд 2 - Етапи управління грошовими потоками підприємств

Слайд 3 - Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ»

Слайд 4 - Структура грошових потоків ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" від операційної діяльності

Слайд 5 - Динаміка синхронізації грошових потоків ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" за 2020–2022 рр. Динаміка чистого грошового потоку потоків ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" за 2020–2022 рр.

Слайд 6 - Достатність надходження грошових потоків та ефективність їх використання на ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" у 2020-2022рр.

Слайд 7 - Методичний підхід до факторного аналізу коефіцієнта достатності грошового потоку

Слайд 8 - Вихідна інформація для розрахунку впливу факторів на коефіцієнт достатності грошового потоку ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ». Вплив факторів на зміну коефіцієнта достатності грошового потоку ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ»

Слайд 9 - Основні напрями оптимізації грошових потоків ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ»

6. Дата видачі завдання 01.12.2022

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми та постановка завдання магістерської роботи	01.12.2022	Виконано
2.	Розділ 1. Теоретичні основи управління грошовими потоками підприємства	01.04.2023	Виконано
3.	Розділ 2. Аналітична оцінка грошових потоків ПрАТ «МК»Трибушани»	01.09.2023	Виконано
4.	Розділ 3. Напрями підвищення ефективності управління грошовими потоками ПрАТ «МК»Трибушани»	24.12.2023	Виконано
5.	Вступ і висновки до роботи	28.12.2023	Виконано
6.	Оформлення роботи згідно встановлених вимог	07.01.2024	Виконано
7.	Подання готової роботи з комплектом супровідних матеріалів на допуск до захисту	10.01.2024	Виконано

Студент _____

(підпис)

Я. Годинчук

Керівник роботи _____

(підпис)

Ромашко О. М.

(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Магістерська робота містить пояснювальну записку обсягом 68 сторінок, 9 листів ілюстративного матеріалу, 6 рисунів, 15 таблиць, 48 посилань на літературні джерела, 3 додатки на 12 сторінках.

Фінансово-господарська діяльність підприємств нерозривно пов'язана з рухом грошових коштів, в результаті якого формуються вхідні і вихідні грошові потоки. Важливість дослідження проблеми формування грошових потоків обумовлюється тим, що вони обслуговують господарську діяльність в усіх її напрямках. А нарощення обсягів грошових потоків за рахунок ефективного використання активів в майбутніх періодах його діяльності є одним з визначальних чинників збільшення ринкової вартості підприємства. Тому пошук та обґрунтування шляхів удосконалення управління грошовими потоками на підприємстві як елемента організації його фінансово-господарської діяльності є нагальним з точки зору забезпечення високого рівня платоспроможності, досягнення фінансової стабільності та приросту ринкової вартості на довгострокову перспективу.

Об'єктом дослідження виступають процеси управління грошовими потоками підприємства.

Предметом наукового дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти управління грошовими потоками підприємства.

При розв'язанні завдань було використано такі методи наукового дослідження: наукової абстракції та логічного узагальнення (у процесі розвитку категоріальнопоняттєвого апарату дослідження); структурно-факторного, порівняльного аналізу та групувань (при аналізі грошових потоків); а також методу аналізу ієрархій (при побудови факторної моделі коефіцієнта достатності грошового потоку).

ГРОШОВИЙ ПОТІК, УПРАВЛІННЯ, ОПТИМІЗАЦІЯ

ABSTRACT

The master's thesis contains an explanatory note of 68 pages, 9 sheets of illustrative material, 6 figures, 15 tables, 48 references to literary sources, 3 appendices on 12 pages.

The financial and economic activities of enterprises are inextricably linked to the movement of cash, which results in the formation of incoming and outgoing cash flows. The importance of studying the problem of cash flows is due to the fact that they serve economic activity in all its directions. And increasing the volume of cash flows through the efficient use of assets in future periods of its activity is one of the determining factors in increasing the market value of the enterprise. Therefore, the search for and substantiation of ways to improve cash flow management at an enterprise as an element of organization of its financial and economic activities is urgent from the point of view of ensuring a high level of solvency, achieving financial stability and increasing market value in the long term.

The object of research is the processes of enterprise cash flow management.

The subject of the research is the theoretical, methodological and applied aspects of enterprise cash flow management.

The following methods of scientific research were used in solving the tasks: scientific abstraction and logical generalization (in the process of developing the categorical and conceptual apparatus of the study); structural-factor, comparative analysis and groupings (in the analysis of cash flows); and the method of hierarchy analysis (in building a factor model of the cash flow adequacy ratio).

CASH FLOW, MANAGEMENT, OPTIMIZATION

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1 Економічний зміст грошових потоків підприємства та їх класифікація.....	9
1.2 Інструментарій управління грошовими потоками на підприємстві.....	11
Висновки до розділу 1.....	23
РОЗДІЛ 2 АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПРАТ «МК»ТРИБУШАНИ».....	25
2.1 Загальна характеристика підприємства.....	25
2.2 Аналітична оцінка системи формування вхідного та вихідного грошових потоків підприємства.....	33
2.3 Показники оцінки грошового потоку підприємства.....	41
Висновки до розділу 2.....	47
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПРАТ «МК»ТРИБУШАНИ».....	49
3.1 Аналіз резервів ефективного управління грошовими потоками.....	49
3.2 Основні напрями підвищення ефективності управління грошовими потоками за рахунок їх оптимізації.....	57
Висновки до розділу 3.....	63
ВИСНОВКИ.....	65
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ НА ДЖЕРЕЛА.....	69
ДОДАТКИ.....	74
Бібліографічна довідка	

					МР.ФНмз-98.00.00.000 ПЗ			
Змн.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата	Управління грошовими потоками суб'єкта господарювання (на прикладі ПрАТ «Мармуровий кар'єр «Трибушани»)	Ліг.	Арк.	Аркушів
Розроб.		Годинчук Я.В.						
Перевір.		Ромашко О. М.					6	
Реценз.						ІФНТУНГ, ФНмз-22-1		
Н. Контр.		Ромашко О.М.						
Затверд.		Маринчак Л.Р.						

ВСТУП

Фінансово-господарська діяльність підприємств нерозривно пов'язана з рухом грошових коштів, в результаті якого формуються вхідні і вихідні грошові потоки. У зв'язку з цим особливого значення набуває поняття «грошовий потік», яке привертає увагу багатьох практиків і науковців. Важливість дослідження проблеми формування грошових потоків обумовлюється тим, що вони обслуговують господарську діяльність в усіх її напрямках.

Нарощення обсягів грошових потоків за рахунок ефективного використання активів в майбутніх періодах його діяльності є одним з визначальних чинників збільшення ринкової вартості підприємства. Тому пошук та обґрунтування шляхів удосконалення управління грошовими потоками на підприємстві як елемента організації його фінансово-господарської діяльності є нагальним з точки зору забезпечення високого рівня платоспроможності, досягнення фінансової стабільності та приросту ринкової вартості на довгострокову перспективу.

Питання сутності грошових потоків, класифікації та їх оптимізації в процесі управління достатньо широко висвітлено в науковій літературі. Значна увага зосереджена в працях таких вчених як: Волосов А.М., Головка Т.В., Зінченко О.В., Тешева Л.В., Шевченко А.А., Юдіна С.В., та ін. Значну роль оптимізації управління грошовими потоками та важливість вибору моделі управління ними обґрунтовано в дослідженнях Біленко Д.В., Колісник О. П., Кошельок Г.В., Роганова Г. О., Хоркава Н.Б., Швець Ю.О. та ін.

Метою роботи є обґрунтування теоретичного базису, розробка методичних підходів і практичних пропозицій щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками ПрАТ «Мармуровий кар'єр «Трибушани».

Об'єктом дослідження виступають процеси управління грошовими потоками підприємства.

Предметом наукового дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти управління грошовими потоками підприємства.

Поставлена мета визначила необхідність вирішення таких завдань:

- охарактеризувати економічну сутність грошових потоків підприємства;
- розглянути основи управління грошовими потоками підприємства;
- дослідити методичні підходи оцінки грошових потоків підприємства;
- охарактеризувати діяльність ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ»;
- проаналізувати склад, структуру та динаміку вхідних та вихідних потоків;
- здійснити аналіз показників оцінки грошових потоків;
- виявити резерви ефективного управління грошовими потоками;
- рекомендувати до впровадження заходи щодо оптимізації грошових потоків підприємства.

При розв'язанні завдань було використано такі методи наукового дослідження: наукової абстракції та логічного узагальнення (у процесі розвитку категоріальнопоняттєвого апарату дослідження); структурно-факторного, порівняльного аналізу та групувань (при аналізі грошових потоків); а також методу аналізу ієрархій (при побудови факторної моделі коефіцієнта достатності грошового потоку).

Теоретико-методичною та інформаційною базою дослідження є теоретичні положення управління грошовими потоками на підприємстві, наукові дослідження вітчизняних вчених, офіційні статистичні дані, матеріали бухгалтерського обліку і звітності ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ».

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає у розробці методичного підходу до факторного аналізу коефіцієнту достатності грошових потоків (за п'ятифакторною мультиплікативною моделлю), який дозволяє оцінити вплив факторів на збалансованість грошових потоків підприємства.

Практичне значення розроблених у магістерській роботі пропозицій полягає у тому, що вони спрямовані для забезпечення ефективного функціонування механізму управління грошовими потоками в сучасних умовах.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічний зміст грошових потоків підприємства та їх класифікація

Слід відмітити, що на сьогоднішній день в економічній літературі немає однозначного трактування дефініції «грошовий потік», яка походить від англійського «cash flow». Проте ми погоджуємося з думкою Швеця Ю.О. [1, с. 127] в семантичній конструкції «грошовий потік» ключовою є дефініція «грошові кошти», а «потік» є якісною ознакою грошей, а для більш точнішого визначення досліджуваної категорії слід урахувувати ознаки цих двох складових.

Під потоком розуміють масу, що рухається, сукупність об'єктів, що утворюють єдине ціле [2, с. 52].

Грошові кошти включають готівку, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання та можуть бути використані підприємством у будь-який момент часу. Вони є основним економічним фактором серед фінансових ресурсів суб'єктом підприємницької діяльності. Їх значення та роль проявляються в наступному:

1) грошові кошти, будучи об'єктом власності підприємства й виступаючи необхідним атрибутом та елементом ринкової економіки, завершують економічне відособлення підприємств;

2) вони зв'язують підприємство за допомогою обміну з іншими суб'єктами господарювання;

3) виробничо-господарська діяльність підприємства незалежно від форм власності починається саме з грошей (придбання необхідних засобів виробництва, подальший підрахунок витрат і результатів діяльності);

4) грошові кошти володіють властивістю ліквідності та виконують притаманні їм економічні функції [3, с. 258].

Суто на семантичному рівні грошовий потік – це кількісне вираження грошей, що має суб'єкт господарювання у конкретний момент часу, проте для інвестора це – очікуваний майбутній дохід від інвестицій, а з позиції керівників підприємств грошовим потоком є план майбутнього руху грошових засобів тощо [4].

Дефініція «грошовий потік» з'явилася вперше в зарубіжній літературі з фінансового менеджменту та фінансового аналізу наприкінці 50-х років минулого століття і використовувалася американськими аналітиками при аналізі цінних паперів і звітності підприємства. Основи теорії грошових потоків були закладені Дж. К. Ван Хорном, який розглядав грошовий потік виключно як безперервний рух готівкових коштів та допускав розширення цієї категорії до розміру власних обігових засобів суб'єкта господарювання [5, с. 72]. Його послідовники Бірман Г., Шмід С. також вважали, що величина грошового потоку дорівнює зміні залишків коштів на розрахунковому рахунку підприємства без врахування всіх боргових та інших фінансових грошових потоків [6, с. 109]. Проте в даних визначеннях йде мова виключно про чистий рух грошових коштів або чистий грошовий потік.

Таким чином, визначення сутності грошового потоку зазначеними авторами надано переважно з позиції статичного підходу.

Прихильниками статистичного підходу серед вітчизняних науковців є Загородній А., Вознюк Л., Краменко В., Павловська О., Бочаров В., Покровський М. та інші [7, с. 74].

Прихильники статичного підходу, визначаючи грошові потоки як різницю між надходженням грошових коштів та їх витратами, користуються поняттями позитивного, від'ємного та чистого грошового потоку. Надходження грошових коштів називають позитивним грошовим потоком, вибуття – від'ємним. Чистий грошовий потік як різниця між двома зазначеними величинами може також мати плюсове або від'ємне значення. Позитивне значення чистого грошового потоку свідчить про нарощування грошових коштів, а від'ємне – про їх зменшення. Збалансованість руху грошових коштів досягається за умови прямування

чистого грошового потоку до нуля, оскільки негативний результат від одного з видів господарської діяльності має компенсуватися позитивним від інших [7, с. 76-77].

Отже, відповідно до статичного підходу грошові потоки характеризуються з позиції розміру, напрямку руху (вхідні та вихідні) та часу. У цьому випадку переважає бухгалтерський підхід, що не завжди сприяє правильному вибору методів його аналізу, оцінки й управління.

Прихильники динамічного підходу розглядають грошовий потік як рух грошових коштів, тобто надходження та виплати протягом певного періоду часу.

Прихильниками динамічного підходу серед вітчизняних науковців є Маркіна І., Мних Є., Крамаренко Г., Ковальов В., Швець Ю. та інші [7, с. 74-75].

У праці [8, с. 164] грошовий потік трактується як динамічний показник, який характеризує постійний рух грошових ресурсів, що відбувається у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства, пов'язаний з надходженням чи витрачанням грошових ресурсів підприємства, може бути в готівковій та безготівковій формі, в національній чи іноземній валюті, та пов'язаний з певним моментом часу або приведений до іншого. Більшість вчених вважають саме це визначення найбільш обширним та ґрунтовним.

Проте, на нашу думку найбільш повну характеристику даного економічного терміну приводить такий науковець як Швець Ю.О. [1, с. 127], за яким грошовий потік - це «безперервний рух грошових коштів, що є передумовою ефективного функціонування та розвитку підприємства та який відображає рух грошових надходжень, витрат, а також зазнає впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, загроз, ризиків, дає змогу оцінити ймовірність банкрутства».

Можна навести ще такі визначення сутності грошового потоку [8, с. 192; 9, с. 129;]:

- рух ліквідних грошових коштів;
- рух грошей у процесі господарської діяльності;

– міра ліквідності підприємства, що складається з чистого прибутку та амортизаційних відрахувань;

- самостійний об'єкт фінансового аналізу, метою якого є оцінка фінансового стану і платоспроможності.

Перші два належать до динамічного підходу, а інші два – до статичного.

Отже, в результаті наукових досліджень сформувалися два основні підходи щодо розуміння сутності грошового потоку, табл. 1.1.

Таблиця 1.1 - Порівняння статичного та динамічного підходів до трактування сутності «грошовий потік» [7, с. 78]

Порівняльна характеристика	Статичний підхід	Динамічний підхід
Об'єкт дослідження	Чистий грошовий підхід як результат надходжень та витрат	Процес руху грошових коштів
Базові категорії	Залишок грошових коштів на конкретний момент часу Чистий грошовий потік	Надходження і витрати Потік платежів
Час фіксації	Константа на певну дату	Оборот на певну дату
Індикатор	Платоспроможність у короткостроковому періоді	Фінансові можливості (ліквідність, кредитоспроможність, здатність до інвестування, розподіл прибутку)
Сфера застосування	Облік та аналіз фінансового стану	Оцінка фінансового стану та причин Управлінська діяльність
Підхід до оцінки		

В нормативно-правовому забезпеченні бухгалтерського обліку в підприємницькій сфері, а саме в Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) «Звіт про рух грошових коштів» від 30.06.2017 року (поточна редакція від 13.02.2019) подано визначення грошового потоку в наступній редакції: «грошові потоки - це надходження і вибуття грошових коштів та їхніх еквівалентів» [10].

Аналогічне визначення подано в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 (НПсБО 1) «Загальні вимоги до фінансової звітності»

віє 07.02.2013 року (поточна редакція від 13.02.2023). Проте в даному стандарті вживається термін не грошовий потік, а рух грошових коштів (грошей) [11].

Тобто, в законодавстві в сфері обліку грошовий потік розглядають з позиції статичного підходу.

Розвиток наукової думки щодо поглиблення й уточнення окремих аспектів категоріальної сутності грошових потоків зумовив виділення деякими науковцями агрегованого підходу до трактування змісту цього поняття. Так, Дребіт Г. [12] що категорія «грошові потоки підприємства» є агрегованою, оскільки включає численні види грошових потоків, що генеруються на підприємстві й обслуговують його господарську діяльність.

До агрегованого підходу науковець [12] відносить і трактування грошового потоку Поддєрьогінім А. як сукупності послідовно розподілених у часі подій, які пов'язані з відокремленням та логічно завершеним фактом зміни власника грошових ресурсів через виконання зобов'язань між економічними агентами.

На відміну від статичного та динамічного, агрегований підхід ураховує всі характеристики грошових потоків, а саме: об'єкт дослідження, базові категорії, час фіксації, використання грошових потоків як індикатора фінансового стану та можливостей підприємства, сфера застосування, що сприяє повноцінному змістовому навантаженню цього поняття та більш широкому використанню в управлінській діяльності [7, с. 80].

Та не зважаючи на відмінності в деталях усі підходи до тлумачення поняття грошового потоку підкреслюють його виняткову значимість для функціонування суб'єкта господарювання й забезпечення створення доданої вартості та достатку власників такого суб'єкта. Генеровані в результаті прийняття управлінських фінансових рішень грошові потоки мають слугувати забезпеченню загальної ефективності й досягнення основної мети діяльності підприємства – отримання прибутку.

На основі аналізу фахової літератури визначено сукупність сутнісних характеристик даної економічної категорії. Основними із них є те, що грошові потоки [13], рис. 1.1:

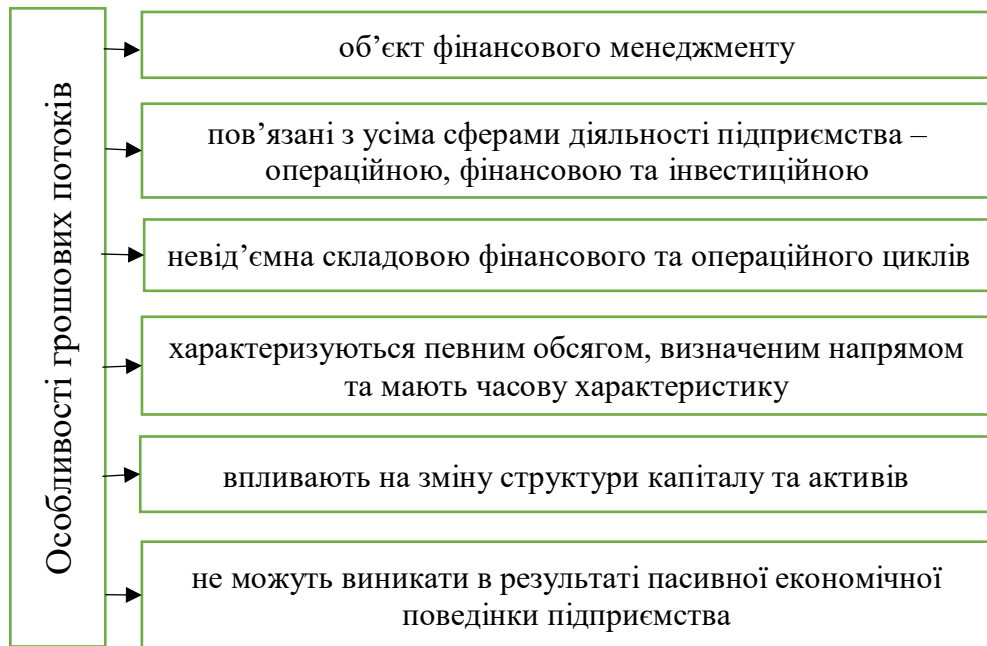

Рисунок 1.1 – Особливості грошових потоків

- є об'єктом фінансового менеджменту;
- тісно пов'язані з усіма сферами діяльності підприємства – операційною, фінансовою та інвестиційною;
 - є невід'ємною складовою фінансового та операційного циклів, що вимагає узгодження фінансових рішень між усіма напрямками управління фінансами підприємства;
 - не можуть виникати в результаті пасивної економічної поведінки підприємства;
 - характеризується певним обсягом, визначеним напрямом та мають часову характеристику;
 - впливають на зміну структури капіталу та активів підприємства.

Оскільки поняття «грошовий потік підприємства» є агрегованим, то воно включає у свій склад численні види цих потоків, що обслуговують господарську діяльність. Для якісного аналізу формування грошового потоку підприємства особливого значення набуває дослідження структури грошових потоків та їх класифікація. Перелік 12 класифікаційних ознак та види грошових потоків відповідно до них наведені в табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Класифікація грошових потоків підприємства [14, с. 395; 15, с. 62; 16, с. 673]

Класифікаційна ознака	Види грошових потоків
1. За напрямом руху грошові потоки	– позитивні (вхідні грошові потоки); – негативні (вихідні грошові потоки);
2. За видом діяльності, що генерує грошовий потік	– операційний; – інвестиційний; – фінансовий.
3. За валютою деномінації	– грошові потоки в національній валюті; – грошові потоки в іноземній валюті.
4. За критерієм розподілу грошових потоків у часі	– поточні (теперішні); – очікувані (майбутні).
5. За масштабом обслуговування фінансово-господарської діяльності	– грошовий потік підприємства в цілому; – грошовий потік окремого структурного підрозділу; – грошовий потік окремої господарської операції.
6. За ритмічністю здійснення:	– регулярні грошові потоки; – нерегулярні грошові потоки.
7. За формою здійснення	– готівковий грошовий потік; – безготівковий;
8. За методом розрахунку об'єму грошового потоку	– валовий грошовий потік; – чистий грошовий потік;
9. За рівнем достатності об'єму грошового потоку	– надлишковий грошовий потік; – оптимальний грошовий потік; – від'ємний грошовий потік;
10. За рівнем збалансованості об'єму грошового потоку	– збалансований грошовий потік; – незбалансований грошовий потік;
11. За можливістю регулювання в процесі управління	– грошовий потік, що регулюється; – грошовий потік, що не піддається регулюванню;
12. За значущістю в формуванні кінцевих результатів господарської діяльності	– пріоритетний грошовий потік; – другорядний грошовий потік.

Більшістю авторів виділяються лише 5 ознак, а саме: за видом господарської діяльності, за напрямом руху грошових коштів, за формою, за рівнем достатності обсягу та методом обчислення обсягу грошового потоку. Саме ці ознаки на нашу думку є універсальними.

Отже, здійснений аналіз наукової літератури виявив неоднозначність тлумачення грошового потоку. Можна виділити три основні підходи до сутності: як потік грошових коштів; як різницю між надходженнями і видатками грошових коштів; як співмірні та розподілені в часі надходження і видатки. На основі визначених сутнісних характеристик грошового потоку встановлено, що рух

грошових коштів підприємства – це один із головних об'єктів фінансового менеджменту, представлений у грошовій формі і безпосередньо пов'язаний з усіма сферами діяльності підприємства. Для більш повного розкриття сутності поняття грошових коштів виокремлюють значну кількість класифікаційних ознак.

1.2 Інструментарій управління грошовими потоками на підприємстві

Управління грошовими потоками – один із найважливіших сегментів фінансової роботи на підприємстві, від ефективності організації якого залежать як поточні результати діяльності, так і майбутні темпи розвитку господарюючого суб'єкта [17, с. 108].

Метою ефективного управління грошовими потоками будь-якого підприємства є гарантування фінансової та економічної рівноваги шляхом коригування та збалансування обсягів надходжень та витрат грошових коштів господарюючого суб'єкта.

Процес управління грошовими потоками підприємства повинен здійснюватися в рамках економічної політики підприємства та бути одним із важливих інструментів досягнення основної мети підприємницької діяльності – підвищення добробуту власників капіталу за рахунок збільшення щорічного прибутку та росту ринкової вартості підприємства.

Використання інструментарію управління грошовими потоками можна визначити за такими етапами процесу, рис. 1.2.

На першому етапі системи управління грошовими потоками передбачається забезпечення повного та достовірного обліку грошових потоків на підприємстві і формування відповідної звітності. Згідно з міжнародними стандартами, інформація про рух грошових коштів унаслідок операційної діяльності може бути наведена із застосуванням прямого та непрямого методів.

За прямого способу грошовий потік розраховують як різницю між надходженням грошових коштів та витратами, пов'язаними з їх виплатою.

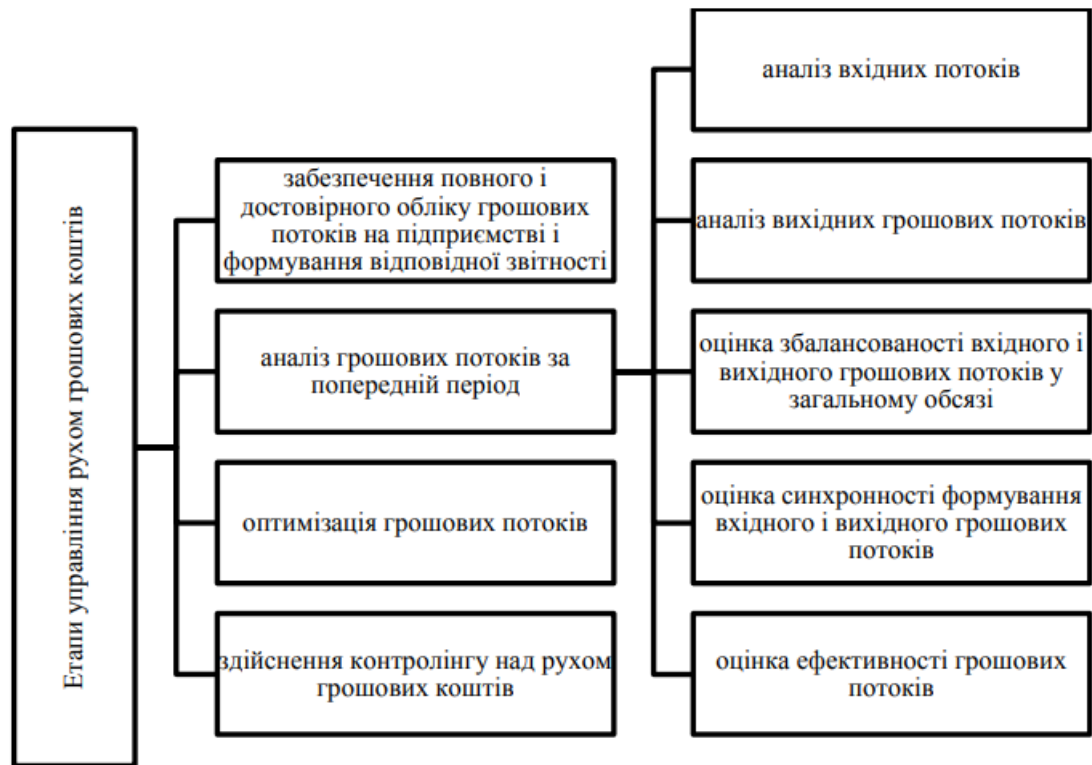

Рисунок 1.2 - Етапи управління грошовими потоками підприємств [18, с. 145]

Цей спосіб базується на порівнянні показників ф. 3 «Звіт про рух грошових коштів», обчисленні та оцінюванні необхідних величин (абсолютних і відносних відхилень, темпів росту (приросту), питомої ваги окремих показників притоку й відтоку грошових коштів у загальному обсязі позитивних і негативних грошових потоків) за звітний період, а також оцінюванні динаміки досліджуваних показників [19, с. 20-21].

Перевагою прямого способу є те, що він дає змогу оцінити загальні суми надходження й витрачання грошових коштів підприємства, виявити ті статті, які формують найбільші надходження й витрачання коштів. Недоліком є те, що він не дає змоги проаналізувати вплив різних факторів на зміну залишку грошових коштів у взаємозв'язку зі зміною показників, які формують фінансові результати діяльності підприємства.

Непрягий спосіб базується на основному положенні бухгалтерського обліку про те, що активи мають дорівнювати сумі зобов'язань і власного капіталу

(складовою частиною якого є прибуток), і полягає у коригуванні суми прибутку на величину зміни поточних активів, зобов'язань та інших балансових рахунків [20, с. 186].

Перевагою непрямого способу є те, що він дає змогу оцінити грошові потоки на основі лише звітності та пов'язати отриманий фінансовий результат і зміни грошових коштів за період, а також здійснити розрахунок показників зміни грошових коштів від видів діяльності, практично не використовуючи дані аналітичного обліку [19, с. 22]. Недоліками цього способу є висока трудомісткість під час складання аналітичного звіту зовнішнім користувачем та доцільність застосування лише табличних процесорів [22, с. 186].

В Україні, згідно з НП(С)БО 1, складання звіту про рух грошових коштів передбачає використання непрямого методу подання інформації [11].

Наступним етапом реалізації управління рухом грошових коштів на підприємстві є здійснення аналізу грошових потоків за попередній період.

Під оцінкою грошових потоків підприємства розуміють процес дослідження системи показників, їх формування на підприємстві, виявлення основних тенденцій та закономірностей з метою з'ясування резервів подальшого підвищення ефективності управління ними [21, с. 233].

Основною метою аналізу грошових потоків підприємства є прискорення руху грошових коштів і на оцій основі підвищення оборотності активів та капіталу, поліпшення його фінансової стійкості та платоспроможності [22, с. 3]. Основними завданнями - є виявлення тенденцій і закономірностей розвитку грошових потоків, оцінка ступеню їх раціонального використання та забезпечення збалансованості та синхронності позитивного і від'ємного грошових потоків підприємства.

Необхідність оцінки грошового потоку полягає в тому, що вона дає відповіді на такі питання [23]:

- чи генерує підприємство кошти, необхідні для придбання додаткових засобів задля подальшого розвитку;
- чи володіє підприємство наявними коштами для погашення боргів;

– чи достатньо у суб'єкта господарювання власних коштів для фінансування своєї діяльності.

Аналіз грошових потоків попереднього періоду здійснюється в певній послідовності, табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Методичний підхід до оцінки грошових потоків

Номер	Назва	Зміст	Мета
Крок I	Горизонтальний аналіз грошових потоків	визначення динаміки обсягу чистого грошового потоку підприємства в розрізі окремих джерел	визначення загальних обсягів грошових потоків, основних тенденцій та пропорцій їх розвитку
Крок II	Вертикальний аналіз грошових потоків	визначення структури надходжень та видатків грошових коштів за видами діяльності та чистого руху коштів	визначення значимості надходжень, видатків та чистого руху коштів за видами діяльності у грошовому забезпеченні функціонування підприємства
Крок III	Аналіз синхронності формування грошових потоків	проведення аналізу рівномірності розподілу вхідних та вихідних грошових потоків	ідентифікація й оцінка грошових потоків за ступенем регулярності здійснення, наявності та причин затримок у надходженні грошових коштів та відкладенні запланованих видатків
Крок IV	Аналіз збалансованості грошових потоків	проведення аналізу оптимізації вхідних та вихідних грошових потоків	оцінка ступеня динамічної платоспроможності підприємства, його фінансової рівноваги та можливості забезпечення стійкого економічного зростання
Крок V	Аналіз ефективності грошових потоків	здійснення коефіцієнтного аналізу рівня ефективності використання грошових потоків підприємства	вивчення динаміки різних коефіцієнтів, що дає змогу встановити позитивні та негативні тенденції, які впливають на якість управління грошовими потоками підприємства

Джерело: удосконалено автором за [17]

Чистий грошовий потік (ЧГП) обчислюється як різниця між надходженням (ПГП) та витрачанням (НГП) грошових коштів у певному періоді [24]:

$$\text{ЧГП} = \text{ПГП} - \text{НГП} \quad (1.1)$$

Позитивний (вхідний, додатній) потік грошових коштів характеризує сукупність надходжень грошових коштів на рахунки та до каси підприємства від усіх видів господарської діяльності (аналогом цього поняття є «приплив грошових коштів»). Приплив грошових коштів здійснюється за рахунок надходження виручки від реалізації продукції, авансів від покупців, збільшення статутного капіталу, розміщення облігаційних позик, отримання кредитів і позик, повернення позик від боржників тощо.

У свою чергу негативний (вихідний, від'ємний) грошовий потік (або «відтік грошових коштів»), характеризує сукупність виплат підприємством. Відтік грошових коштів виникає внаслідок покриття операційних витрат, інвестиційних витрат, платежів до бюджету та позабюджетні фонди, виплат дивідендів, погашення кредитів і позик, сплати відсотків тощо [25, с. 224].

Чистий грошовий потік, залежно від співвідношення позитивного та негативного грошового потоку, може показувати як позитивне (+ЧГП) так і негативне (-ЧГП) значення. Позитивне значення означає, що на підприємстві є вільний залишок грошових коштів, які надійшли від об'єктів господарювання в різних періодах. Якщо величина чистого грошового потоку від'ємна, можна стверджувати, що поточних надходжень не вистачить для виконання зобов'язань, тому підприємству, щоб розрахуватися, варто витратити залишки минулих періодів, або тимчасово збільшувати кредиторську заборгованість.

Збалансованість – це властивість грошового потоку, при якій вихідний грошовий потік не перевищує вхідний [26, с. 370].

При цьому розраховують рівень окупності (РО) і рівень достатності (РД) грошового потоку, відношенням позитивного та негативного значення грошових потоків. Якщо показник РО, який дорівнює відношенню ПГП та НГП і є меншим за 1, то грошовий потік підприємства показує окупність, а на 1 гривню грошових надходжень витрачається менше однієї гривні грошових витрат:

$$RO = НГП/ПГП, RO < 1 \quad (1.2)$$

За допомогою рівня достатності грошового потоку, можна розрахувати скільки грошових надходжень утворює кожна гривня грошових витрат. Знайдене значення повинно бути більшим за 1:

$$РД = ПГП/НГП, РД > 1 \quad (1.3)$$

Наскільки стабільно підприємство може перекрити грошові витрати, відображають позитивні величини різниці $1,0 - РО$ і $РД - 1,0$:

$$РО < 1 < РД \quad (1.4)$$

У процесі дослідження синхронності формування різних видів грошових потоків розраховується динаміка коефіцієнта ліквідності грошового потоку (КЛ) підприємства [9, с. 132]:

$$КЛ = (ЧГП - \Delta ГК) / НГП, \quad (1.5)$$

де $\Delta ГК$ – приріст залишків грошових коштів за період, що аналізується.

Для забезпечення необхідної ліквідності грошового потоку коефіцієнт його ліквідності повинний мати значення не нижче одиниці (перевищення одиниці буде генерувати зростання залишку грошових активів на кінець розглянутого періоду, тобто сприяти підвищенню коефіцієнта абсолютної платоспроможності підприємства).

При оцінці ефективності визначають рівень доходності грошових потоків за показниками величини грошових надходжень ($ГН$) та суми грошових витрат ($ГВ$):

$$ГН = ЧГП/ПГП, \quad (1.6)$$

$$ГВ = ЧГП/НГП \quad (1.7)$$

За допомогою показника доходності грошових надходжень (ГН), можна розрахувати, суму чистого грошового потоку, що надходить з кожною гривнею позитивного грошового потоку. Ступінь доходності грошових витрат (ГВ) показує скільки чистих грошових потоків утворює кожна гривня негативного грошового потоку підприємства.

Також доцільно визначати показники рентабельності:

- рентабельність залишку грошових коштів (Reз) показує суму прибутку (збитку) (ЧП), яка припадає на 1 грн. грошових коштів (ГК), що перебувають у розпорядженні підприємства в середньому протягом періоду, що досліджується;

- рентабельність витрачених грошових коштів (Reв) показує суму прибутку (збитку), яка припадає на 1 грн. грошових коштів, витрачених підприємством за період, що досліджується (НГП);

- рентабельність грошових коштів отриманих (Reо) показує суму прибутку (збитку), яка припадає на 1 грн. грошових коштів, які отримало підприємство за період, що досліджується (ПГП);

- рентабельність чистого грошового потоку (Reч) показує суму прибутку (збитку) на 1 грн. чистого грошового потоку (ЧГП).

Логічним продовженням попереднього етапу є оптимізація грошових потоків підприємства. Цей етап передбачає проведення оптимізації середнього залишку грошових активів підприємства та вибір ефективних форм його регулювання. Для постійного забезпечення платоспроможності та зменшення максимальної та середньої потреби в залишках грошових коштів підприємство повинно обирати найефективніші форми регулювання середнього залишку грошових активів. Основу оптимізації грошових потоків підприємства становить забезпечення збалансованості обсягів вхідних та вихідних грошових потоків [18, с. 146].

Завершальним етапом системи управління грошовими потоками Крюкової І.О. та Свірідової М.С. [18, с. 146-147] вважають проведення контролінгу над рухом грошових коштів, що передбачає:

- своєчасне виявлення відхилень величини та строків формування вхідних та вихідних грошових потоків від індикаторних величин;
- локалізацію виявлених відхилень та проведення аналізу причин їх формування;
- своєчасне інформування фінансового менеджера про виявлене відхилення;
- обґрунтування та подання варіантів урахування відхилень під час прийняття подальших управлінських рішень щодо управління грошовими потоками.

Таким чином, управління грошовими потоками в цілому є важливим елементом фінансової політики підприємства, воно охоплює всю систему управління суб'єкта господарювання. Важливість та значення управління рухом грошових коштів на підприємстві важко переоцінити, адже від його якості й ефективності залежить не тільки його стійкість у конкретний період часу, а й можливість подальшого розвитку, досягнення фінансового успіху на довгострокову перспективу.

Висновки до розділу 1

1. Розглянуті підходи науковців щодо сутності дефініції грошових потоків виявили наявність різних підходів до її трактування. У статичному аспекті грошовий потік є кількісним вираженням грошей, які є в розпорядженні підприємства на певну дату. У цьому контексті відбувається його зіставлення із записами на облікових рахунках. У динамічному ж аспекті грошовий потік визначається як рух грошових коштів підприємства в часі або звіт про їх динаміку в попередніх періодах. А агрегований аспект ураховує всі характеристики грошових потоків, що сприяє повноцінному змістовому

навантаженню цього поняття та більш широкому використанню в управлінській діяльності. На основі аналізу фахової літератури визначено сукупність сутнісних характеристик даної економічної категорії, що дозволило здійснювати ідентифікацію даного поняття відповідно до потреб подальшого управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Сформульований перелік сутнісних характеристик дає змогу більш повно та структуровано визначати дане поняття. Грошовий потік підприємства є агрегованим поняттям, включає в себе різноманітні види грошових потоків, що генеруються в процесі підприємницької діяльності, тому їх класифікують за певними ознаками.

2. Управління грошовими потоками – складний, динамічний, багатокритеріальним процес, що передбачає вибір і прийняття правильних управлінських рішень з безліч варіантів виходячи з сучасних умов діяльності підприємства. Формування політики управління грошовими коштами підприємства включає такі основні етапи: аналіз грошових потоків за минулий період; оптимізація грошових потоків та вибір найбільш ефективної форми регулювання середнього залишку грошових коштів; побудова ефективної системи контролю за грошовими коштами. Грошові потоки в системі управління передбачають необхідність кількісної та якісної оцінки як основи інформаційного забезпечення процесу управління.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПРАТ «МК»ТРИБУШАНИ»

2.1 Загальна характеристика підприємства

України володіє чималими запасами сировини для виробництва будівельного каменю, до них належать поклади граніту, пегматиту, кварциту, мігматиту, гнейсу, вапняку, пісковика, гіпсу, андезиту, діориту та базальту [30].

Відомо, що переважна кількість копалин широко застосовується для виробництва щебеню, який необхідний у ролі бетонного заповнювача та використовується під час дорожнього будівництва. Неорганічний зернистий матеріал видобувається у промислових кар'єрах і є продуктом дроблення гірських порід, природного гравію та валунів.

Залежно від крупності зерен, щебінь поділяється на різні фракції. Підвищений попит на українському ринку та в низці прилеглих держав має щебінь фракцій 5–20 мм та 5–15 мм, що застосовується для виробництва асфальтових покриттів, бетону та залізобетонних конструкцій. Матеріал більших фракцій (до 70 мм) також стабільно затребуваний в Україні. Він використовується в процесі ремонту та будівництва залізничних насипів, трамвайних колій, автошляхів, а також під час закладання фундаменту нових будівель та інших споруд. Крім того, придатний для подальшого подрібнення на більш дрібні фракції.

Варто зазначити, що у країнах Євросоюзу діють інші вимоги до фракційних розмірів щебеневої продукції. Там виділяють такі стандарти щодо фракцій: 2–5 мм, 5–8 мм, 8–11 мм, 8–16 мм, 11–16 мм, 16–19 мм. Цей факт має важливе значення у контексті торгового експорту продукції, оскільки на вітчизняному ринку щебеню експортні потоки значно перевищують імпорتنі.

В 2018 році виробництво щебеню складало 74,8 млн. т., що на 19,8% більше, ніж в 2015 році [31]. У 2020 році за рахунок впливу пандемії COVID-19 відбулось скорочення обсягу виробництва до 71,3 млн.т. [32].

Динаміка виробництва щебеню за останні 3 роки подана на рис. 2.1.

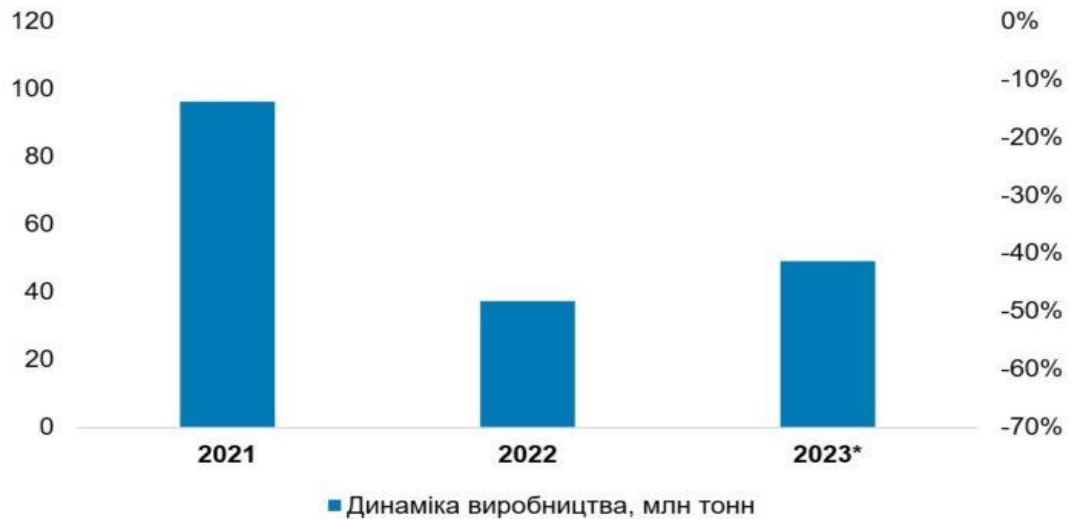

Рисунок 2.1 - Динаміка виробництва щебеню, млн. тонн [32]

* очікувані показники за повний рік

Розглянута галузь характеризується низькою собівартістю виробництва та доступністю необхідних ресурсів. Так, щебінь не потребує специфічних умов зберігання, а сучасні комплекси дають можливість в автоматичному режимі переробляти великі обсяги сировини, отримуючи високоякісний продукт. Ще до війни українські компанії активно розвідували вже відомі та потенційні родовища гірських порід. Наразі технічна база підприємств дозволяє видобувати в середньому до 500–600 тонн щебеню на годину на одному кар'єрі .

В результаті підготовленого дослідження ринку щебеню у 2023 році аналітики компанії Impulse Consulting проаналізували ключові ринкові показники, серед яких виробництво, імпорт та експорт. На окрему увагу також заслуговує аналіз факторів, що, як очікується, істотно вплинуть на відновлення попиту на щебінь у країні [30]:

- необхідність проведення робіт у сфері інженерного будівництва (включно зі спорудженням нових доріг та покращенням транспортно-

експлуатаційного стану наявних, збільшенням пропускну́ї спроможності аеропортів та залізничної інфраструктури, створенням інженерних споруд на виробничих об'єктах);

- потреба у реконструкції критичної інфраструктури та соціальних об'єктів (зокрема у південних, північних та східних регіонах).

В рамках дослідження аналіз грошових потоків проводитимемо на основі фінансової звітності ПрАТ МК "Трибушани" як одного з виробників щебня в Україні.

Розробка "Трибушанського" родовища мармурів почалась у 1947 р. Мармуровий кар'єр "Трибушани" як підприємство почав свою діяльність у 1952 році. Відкрите акціонерне товариство "Мармуровий кар'єр "Трибушани" засноване відповідно з рішенням засновника - Фонду державного майна України шляхом перетворення державного підприємства "Мармуровий кар'єр "Трибушани" у відкрите акціонерне товариство "Мармуровий кар'єр "Трибушани" відповідно до Закону України "Про приватизацію державного майна" та "Порядку перетворення у процесі приватизації державних, орендних підприємств і підприємств із змішаною формою власності у відкриті акціонерні товариства", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.09.1996 р. № 1099. Відкрите акціонерне товариство "Мармуровий кар'єр "Трибушани" є правонаступником всіх прав та обов'язків державного підприємства "Мармуровий кар'єр "Трибушани".

Відкрите акціонерне товариство "Мармуровий кар'єр "Трибушани" перейменовано у Приватне акціонерне товариство "Мармуровий кар'єр "Трибушани" на підставі рішення загальних зборів акціонерів від 15.05.2011 року у зв'язку з приведенням у відповідність до ЗУ "Про акціонерні товариства" [33].

Загальна інформація про досліджуване підприємство подана в табл. 2.1.

Основним предметом діяльності підприємства є:

- 1) видобуток та розробка корисних копалин (мармуру);
- 2) переробка та виготовлення продукції з мармуру;

Таблиця 2.1 – Відомості про підприємство [34]

Код за ЄДРПОУ:	00292557
Повне найменування:	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «МАРМУРОВИЙ КАР'ЄР «ТРИБУШАНИ»
Скорочене найменування (згідно Статуту):	ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ»
Юридична адреса:	вул. Довбуша, 34, с. Ділове, Рахівський р-н, Закарпатська обл., 90625, Україна
Дата реєстрації:	04.06.1996
Вид економічної діяльності	08.11 Добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю: - добування відкритим способом, грубе оброблення та пиляння декоративного та будівельного каменю, такого як мрамур, граніт, пісковик, вапняковий камінь тощо; - відбій і дроблення декоративного та будівельного каменю; - добування відкритим способом, відбій та дроблення вапняку; - добування гіпсового каменю й ангідриту; - добування крейди та некальцинованого доломіту.

- 3) виробництво та реалізація будівельних виробів та матеріалів;
- 4) виробництво з давальницької сировини;
- 5) заготівля, переробка та реалізація вторинної сировини та відходів.

Основною діяльністю товариства є видобуток мрамору та переробка на щебінь декоративний різних фракцій.

В даний час під Торговельною маркою "ТРИБУШАНИ™" виробляється [35]:

- "традиційна" продукція (щебінь і пісок декоративні (код УКТ ЗЕД 2517410000) наступного фракційного складу: 100-500 мм (бутовий камінь), 10-20 мм, 5,0-10 мм, 2,5-5,0 мм, 0-2,5 мм);
- нові види продукції (мрамурова крихта CarboKarp різних розмірів та мрамурове борошно CarboKarp різного фракційного складу).

Асортимент продукції, що випускається, дозволяє значно розширити колірну гама сировини. Мармуровий кар'єр "Трибушани" пропонує продукцію наступних колірних відтінків: сірого, кремово-сірого, кремового, світло-кремового, білого.

Для оцінки роботи будь-якого підприємства необхідно проаналізувати його основні техніко-економічні показники, які відображають ефективність використання наявних ресурсів на підприємстві та результати виробничої діяльності. Вони взаємопов'язані і відбивають різні сторони господарської діяльності. Фактичні значення основних техніко-економічних показників за 2020 - 2022 роки наведені в табл. 2.2.

Таблиця 2.2 - Основні техніко-економічні показники діяльності ПрАТ «МК»Трибушани»

Показник	Рік		
	2020	2021	2022
Виручка від реалізації, тис.грн.	2999	3137	1106
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	4279	4286	2749
Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, грн.	1,43	1,37	2,49
Чистий збиток, тис.грн.	2301	1441	3049
Чисельність працівників, осіб	14	14	11
Продуктивність праці, тис.грн./люд.	214,21	224,07	100,55
Вартість основних засобів, тис.грн.	36626	34889	33186
Фондовіддача, грн./грн.	0,082	0,090	0,033

Для більш ґрунтовного аналізу даних показників необхідно розрахувати їх динаміку, що приведена в таблиці 2.3. При розрахунку темпів зростання був використаний метод рядів динаміки. Наглядно зміну базисних темпів росту показників представлено на рисунку 2.2.

За даними таблиці 2.3 на підприємстві протягом 2020-2021 років спостерігалось збільшення обсягів реалізації. Так, у 2021 році даний показник збільшився на 138 тис.грн. (4,6%) порівняно з 2020 роком.

Продукція ПРАТ "МК "Трибушани" користується попитом. Мармуровий кар'єр "Трибушани" має зареєстровану торговельну марку. Це в значній мірі полегшує позиціонування на ринку і сприяє росту продажів.

Тенденцію до зростання можна пояснити збільшенням об'ємів споживання продукції, а також вдалою ціновою та маркетинговою політикою підприємства.

Таблиця 2.3 – Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ»

Показник	Рік	Уф	$\Delta У$, (л/б)	Тр, (л/б)	$\Delta Тр$, (л/б)
1. Обсяг реалізації, тис.грн.	2020	2999	-	100	-
	2021	3137	138	104,60	4,60
	2022	1106	-2031 -1893	35,26 36,88	-64,74 -63,12
2. Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, грн.	2020	1,43	-	100	-
	2021	1,37	-0,06	95,80	-4,20
	2022	2,49	1,12 1,06	181,75 174,13	81,75 74,13
3. Чистий збиток, тис.грн.	2020	2301	-	100	-
	2021	1441	-860	62,62	-37,38
	2022	3049	1608 748	211,59 132,51	111,59 32,51
4. Продуктивність праці працівника, тис.грн./люд	2020	214,21	-	100	-
	2021	224,07	9,86	104,60	4,60
	2022	100,55	-123,52 -113,66	44,87 46,94	-55,13 -53,06
5. Фондовіддача, грн./грн.	2020	0,082	-	100	-
	2021	0,090	0,008	109,76	9,76
	2022	0,033	-0,057 -0,049	36,67 40,24	-63,33 -59,76

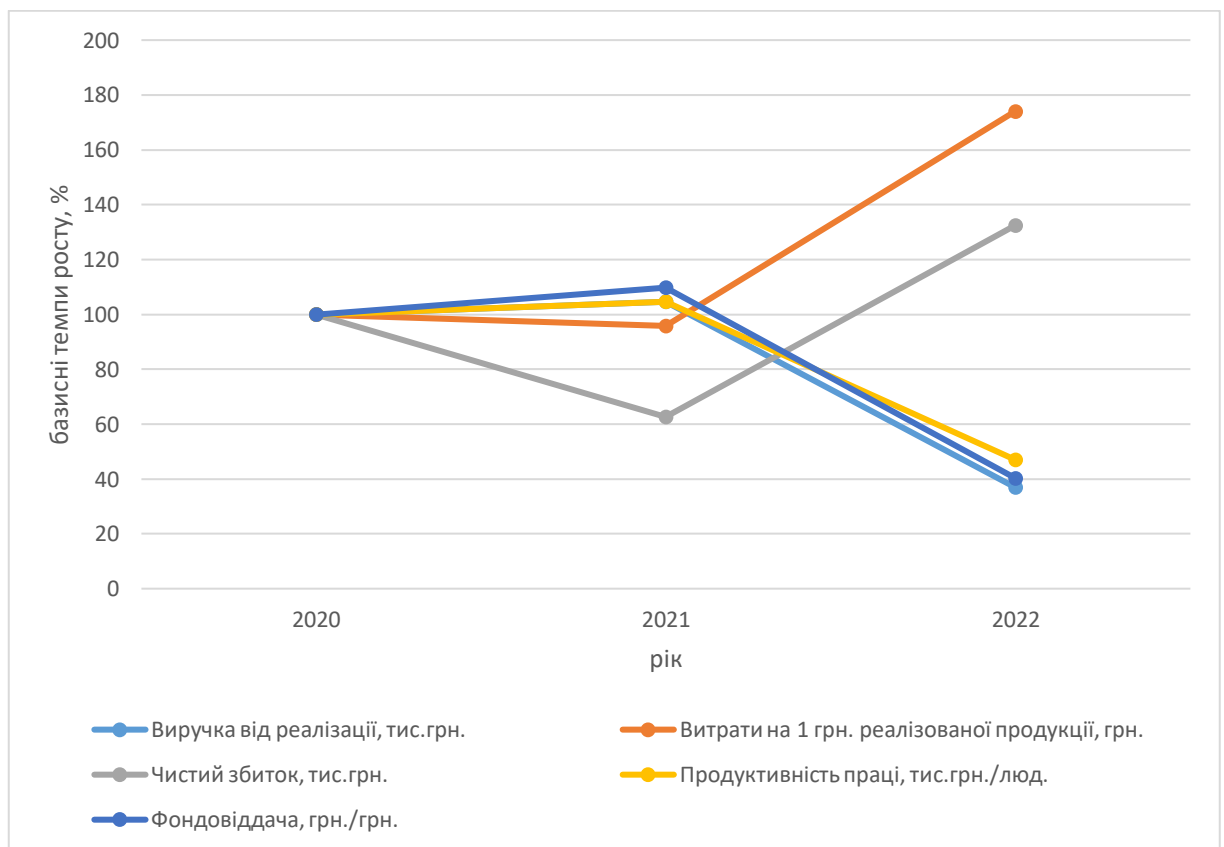

Рисунок 2.2 – Динаміка основних показників ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ»

Для розширення ринків збуту, крім прямих поставок, почали використовуватися послуги посередників, які в свою чергу крім реалізації продукції почали займатися і рекламою продукції в своїх регіонах.

Ринками збуту продукції у 2020-2021 році були Україна (91,5%) та Молдова (8,5%). Відвантаження на ринки інших країн не відбувалось. Наявність досить широкої гами кольорів дозволяє створювати широкий асортимент продукції та вийти на більш широкі ринки збуту.

Зростання обсягів реалізованої продукції є позитивним чинником і передумовою для розширення виробництва, збільшення виробничих потужностей, а також забезпечення основної мети діяльності підприємства – отримання прибутку.

У 2021 році обсяг реалізованої продукції зменшився на 2031 тис.грн. (64,74%) порівняно з попереднім роком, тобто в 3 рази. Дана тенденція повністю відповідає загально ринковій, рис. 2.1, і зумовлена скороченням попиту у зв'язку з військовою агресією росії.

Проте на досліджуваному підприємстві є перспективи подальшого розвитку виробництва щебеню та нових видів продукції на базі наявної сировинної бази. Зокрема планується розробка двох нових родовищ чорного та зеленого мармуру.

Щодо зміни витрат на 1 грн. реалізованої продукції, то вони зростали. Так, за результатами 2020 року витрати на 1 грн. реалізованої продукції склали 1,43 грн., у 2021 році їх значення досягло рівня 1,37 грн., тобто зменшились на 4,2%. Дане зниження зумовлене певною економією на умовно-постійних витратах внаслідок нарощення обсягів виробництва. А уже в наступному 2022 році рівень витрат зріс аж до 2,49 грн, тобто витрати в 2,5 рази перевищують величину доходів. Дане співвідношення свідчить про наявність значних проблем з ефективністю діяльності.

Протягом 2020-2021 років також спостерігається тенденція до зростання продуктивності праці. Так, в 2021 році вона зросла на 9,86 тис.грн/люд. (4,6%) у порівнянні з 2021 роком. Слід відмітити, що темп росту продуктивності праці

повністю співпадає з динамікою обсягу реалізації, оскільки чисельність працівників кар'єру не змінилася. Оскільки, продуктивність праці показує частку продукції, виробленої одним працівником, то зростання рівня продуктивності праці дозволяє говорити про ріст ефективності використання трудових ресурсів на підприємстві.

У 2022 р. за рахунок значного скорочення обсягів реалізації абсолютний зниження продуктивності праці склало 44,87 тис.грн/люд. (55,13%).

Як бачимо з таблиці 2.3 динаміка фондівіддачі основних засобів також має стрибкоподібний тренд. Так, в 2021 р. даний показник зріс на 0,008 грн./грн. (9,76%) в порівнянні з попереднім роком, у 2022 р. - скоротився на 0,0057 грн./грн. (63,33%). Ріст фондівіддачі відбувся за рахунок інтенсивності використання основних засобів, їх повного завантаження.

Слід відмітити, що за остання 5 років на підприємстві не відбувалося оновлення основних засобів. Останнє оновлення було у 2018 році, коли була введена в дію іноваційна для українського виробника технологічна лінія з виробництва мармурового борошна та мармурової кубовидної крихти. Це дало 2 додаткові види продукції (борошно та кубовидна крихта), додаткові типорозміри борошна та крихти, що суттєво збільшило лінійку продукції, що продається [35].

За аналізований період ПрАТ «МК»Трибушани» отримувало збитки. Так, у 2021 році відбулося скорочення показника на 860 тис.грн. (37,38%). Щодо 2022 року, то даний показник зріс на 1608 тис.грн. Ріст збитку відбувався за рахунок скорочення обсягів реалізації у 2022 році та зростанням величини витрат.

Таким чином, на ПрАТ «МК»Трибушани» при скорочення обсягів реалізації була помічена негативна тенденція витрат на 1 грн. реалізованої продукції, фондівіддачі, продуктивності праці та чистого прибутку.

Основними проблемами, що впливають на ефективність діяльності ПрАТ «МК»Трибушани» є: застарілий парк технічного оснащення; сезонний характер робіт; природні катаклізми (зокрема ймовірність паводків).

Вплив зазначених факторів на діяльність підприємства є суттєвим. Шляхами подолання вищезазначених проблем є: поетапна заміна старого обладнання на нове; здійснення попереджувальних та планових ремонтів; забезпечення запасів продукції на складі для реалізації продукції протягом усього року; використання нових технологій у виробництві продукції, що дозволяє уникнути сезонної залежності за умови наявності запасів на складі.

2.2 Аналітична оцінка системи формування вхідного та вихідного грошових потоків підприємства

Неможливо управляти грошовими коштами без проведення їх аналізу. Підкреслимо, що першим етапом дослідження грошових потоків підприємства є збір та обробка даних [18]. Розрахунки проведемо за допомогою горизонтального аналізу грошових потоків: вивчення динаміки обсягу формування додатного, від'ємного і чистого грошового потоку підприємства в розрізі окремих джерел, розрахунку темпів їхнього зростання і приросту, вивчення тенденції зміни їх величини.

При надходженні коштів формується вхідний грошовий потік, а при їх вибутті – вихідний. До вхідних грошових потоків належать: надходження виручки від реалізації товарів, робіт та послуг, надходження від реалізації необоротних активів та іншого майна, авансовані платежі отримані, бюджетні асигнування та інше цільове фінансування, благодійна допомога, надходження залучених коштів та інші.

Вихідний грошовий потік містить усі види платежів і витрат підприємства, у т.ч. пов'язаних із платежами за придбані матеріально-технічні ресурси, виплату заробітної плати, повернення кредитів і позик, виплату дивідендів і процентів, платежу в бюджет і позабюджетні фонди тощо. Величина вихідного грошового потоку визначається розмірами різних платежів, які підприємство здійснює в процесі господарювання [27].

Аналіз проводиться на основі достовірної фінансової звітності, яка дає можливість оцінювати ефективність використання грошових потоків у контексті минулих подій фінансово-господарської діяльності підприємства. Вихідна інформація для аналізу грошових потоків подана в Додатку В «Звіт про рух грошових коштів».

В таблиці 2.4 подано аналіз руху грошових потоків ПрАТ МК "Трибушани" від операційної діяльності.

Таблиця 2.4 - Динаміка грошових коштів ПрАТ МК "Трибушани" від операційної діяльності

Показник	2020	2021	відхилення		2022	відхилення	
	Сума	Сума	Тис.грн	%	Сума	Тис.грн	%
1.Надійшло грошових коштів від, усього	3668	3783	115	103,14	1800	-1983	47,58
- реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3280	3105	-175	94,66	1562	-1543	50,31
- цільового фінансування	179	2	-177	1,12	2	0	100,00
- надходження авансів від покупців і замовників	169	557	388	329,59	108	-449	19,39
- надходження від повернення авансів	9	65	56	722,22	65	0	100,00
- інші надходження	31	54	23	174,19	63	9	116,67
2. Витрачено грошових коштів на оплату, усього	3586	3833	247	106,89	2068	-1765	53,95
- товарів (робіт, послуг)	1523	1318	-205	86,54	725	-593	55,01
Праці	783	834	51	106,51	380	-454	45,56
Відрахувань на соціальні заходи	168	228	60	135,71	84	-144	36,84
Зобов'язань з податків і зборів	815	921	106	113,01	497	-424	53,96
Витрачання на оплату авансів	281	444	163	158,01	272	-172	61,26
Інші витрачання	16	88	72	550,00	110	22	125,00
Чистий рух від операційної діяльності	82	-50	-132	-	-268	-218	-

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що на ПрАТ МК "Трибушани" станом на 2021 рік грошових коштів від операційної діяльності надійшло на 115 тис. грн. більше ніж за попередній період. У 2022 році за рахунок скорочення попиту на щєбінь відмічено скорочення обсягу реалізації вдвічі, що відобразилося на величині вхідних грошових потоків.

Загальна величина витрат грошових коштів досліджуваного підприємства змінювалася аналогічно до тренду надходжень. Доцільно зазначити, що в результаті здійснення операційної діяльності в 2021 році було витрачено 3833 тис. грн., що на 247 тис. грн. більше за попередній звітний період. Зростання витрат від основної діяльності відбулось за рахунок зростання витрат на оплату праці працівникам підприємства, сплати податків та інших витрат.

Проте сума видатків з операційної діяльності у 2022 році зменшилась на аж на 1765 тис.грн. і становила 2068 тис.грн. Фактично всі складові витрачань скоротилися вдвічі, що відповідає динаміці зміни виручки від реалізації.

Операційний Cash-flow характеризує величину чистих грошових потоків, що утворюються в результаті операційної діяльності, тобто частину виручки від реалізації, яка залишається в розпорядженні підприємства в певному періоді після здійснення всіх грошових видатків операційного характеру. Цей показник можна розглядати як критерій оцінки внутрішнього потенціалу фінансування підприємства.

Достатній розмір операційного Cash-flow створює сприятливі передумови для залучення фінансових ресурсів із зовнішніх джерел. Наявність операційного Cash-flow характеризує здатність підприємства [28]:

- а) фінансувати інвестиції за рахунок внутрішніх фінансових джерел;
- б) погашати фінансову заборгованість;
- в) виплачувати дивіденди.

Особливості формування чистого грошового потоку від операційної діяльності у 2021 році різко відрізняються від попереднього року. Якщо у 2020 році Cash-flow від операційної діяльності був додатнім, то у 2021 році – від'ємним.

Від'ємне значення чистого потоку у 2021 році є результатом перевищення витрачання грошових коштів над їх надходженням і вказує на загальний відтік коштів на суму 50 тис. грн. Також виходячи з аналізу результатів за 2022 рік ситуація із формуванням чистого грошового потоку від операційної діяльності

не покращилася. Зменшивши грошові кошти на суму сплачених видатків отримано від'ємне значення чистого руху грошових коштів від операційної діяльності, тобто надходження від операційної діяльності були меншими їх витрачання аж на 268 тис.грн.

Проаналізуємо якість показника грошового потоку від операційної діяльності, табл. 2.5, а саме за рахунок яких джерел він сформований.

Таблиця 2.5 - Структура грошових потоків ПрАТ МК "Трибушани" від операційної діяльності

Показник	2020		2021		2022	
	Сума	Питома вага %	Сума	Питома вага %	Сума	Питома вага %
1.Надійшло грошових коштів від, усього	3668	100,00	3783	100,00	1800	100,00
- реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3280	89,42	3105	82,08	1562	86,78
- цільового фінансування	179	4,88	2	0,05	2	0,11
- надходження авансів від покупців і замовників	169	4,61	557	14,72	108	6,00
- надходження від повернення авансів	9	0,25	65	1,72	65	3,61
- інші надходження	31	0,85	54	1,43	63	3,50
2. Витрачено грошових коштів на оплату, усього	3586	100,00	3833	100,00	2068	100,00
- товарів (робіт, послуг)	1523	42,47	1318	34,39	725	35,06
- праці	783	21,83	834	21,76	380	18,38
- відрахувань на соціальні заходи	168	4,68	228	5,95	84	4,06
- зобов'язань з податків і зборів	815	22,73	921	24,03	497	24,03
- витрачання на оплату авансів	281	7,84	444	11,58	272	13,15
- інші витрачання	16	0,45	88	2,30	110	5,32

Результати вертикального аналізу свідчать про те, що формування надходжень від операційної діяльності станом на 2020 рік залежать на 89,42% від виручки від реалізації. Станом на 2021 рік, надходження від реалізації продукції становили 82,08% від розміру всіх надходжень. У наступному 2022 році частка чистого доходу зростала до рівня 86,78%.

Частка надходжень від покупців та замовників повністю залежала від їх платоспроможного попиту та укладених контрактів.

Основними напрямками використання грошових коштів серед операційної діяльності за 2020 рік стали:

- витрати на оплату товарів, робіт та послуг – 47,47%;
- витрати на оплату податків – 22,73%;
- витрати на оплату праці – 21,83%.
- витрати на оплату авансів – 7,84%.

Основні напрямками використання грошових коштів серед операційної діяльності за 2021 рік були аналогічними, проте:

- скоротилася частка витрати на оплату товарів, робіт та послуг до 34,39%;
- зросла частка витрати на оплату податків до 24,03%;
- частка витрат на оплату праці була на рівні попереднього року – 21,76%;
- зросла частка витрати на оплату авансів до 11,58%.

У 2022 році ранжування основних складових витрат було аналогічним.

Отже, основну частину позитивного грошового потоку складають надходження від реалізації продукції, а витрат – на оплату товарів, робіт та послуг. Таку структуру показника чистого грошового потоку не можна назвати якісною.

В таблиці 2.6 проведено аналіз руху грошових потоків від інвестиційної діяльності.

Дані таблиці 2.6 свідчать, що на ПрАТ МК "Трибушани" станом на 2021 р. надійшло на 140 тис.грн. більше грошових коштів, ніж у 2020 році від інвестиційної діяльності. Доходи від інвестиційної діяльності в 2022 році склали 142 тис.грн. за рахунок повернення коштів від виданих позик.

Таблиця 2.6 - Динаміка грошових коштів ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" від інвестиційної діяльності

Показник	2020		2021		2022	
	Сума	Питома вага %	Сума	Питома вага %	Сума	Питома вага %
1.Надійшло грошових коштів від, усього	30	100,00	170	100,00	142	100,00
Надходження від погашення позик	30	100,00	170	100,00	142	100,00
2. Витрачено грошових коштів на оплату, усього	200	100,00	92	100,00	82	100,00
Витрачання на надання позик	200	100,00	92	100,00	82	100,00
Чистий рух від інвестиційної діяльності	-170	-	78	-	60	-

Витрати на інвестиційну діяльність в 2020 році склали 200 тис.грн. за рахунок видачі позики, а в інші аналізовані роки їх суми щороку скорочувалися.

Від'ємне значення чистого потоку у 2020 році є результатом перевищення витрачання грошових коштів над їх надходженням і вказує на загальний відтік коштів на суму 170 тис. грн. Проте виходячи з аналізу результатів за 2021 та 2022 роки ситуація із формуванням чистого грошового потоку від інвестиційної діяльності покращилася.

Це свідчить про те, що підприємство більш активно використовує капітал, шляхом надання позик. Це пов'язане з тим, що підприємство не відчуває потребу в поповненні оборотних коштів, а спроможне кредитувати інших суб'єктів господарювання.

У аналізованому періоді ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" не мало ні зобов'язань ні надходжень з фінансової діяльності.

Також проведемо і вертикальний (структурний) аналіз додатного, від'ємного грошових потоків досліджуваного суб'єкта господарювання, табл. 2.7.

Як ми бачимо з табл. 2.7, значну частку в складі вхідних грошових потоків займають надходження від операційної діяльності, проте вона має спадний тренд від 99,19% у 2020 році до 92,69% у 2022 році.

Таблиця 2.7 – Склад та структура грошового потоку ПрАТ МК "Трибушани" за 2020–2022 рр.

Показник	2020		2021		2022	
	Сума	Питома вага %	Сума	Питома вага %	Сума	Питома вага %
1. Всього позитивного грошового потоку	3698	100,00	3953	100,00	1942	100,00
- від операційної діяльності	3668	99,19	3783	95,70	1800	92,69
- від інвестиційної діяльності	30	0,81	170	4,30	142	7,31
2. Всього негативного грошового потоку	3786	100,00	3925	100,00	2150	100,00
- від операційної діяльності	3586	94,72	3833	97,66	2068	96,19
- від інвестиційної діяльності	200	5,28	92	2,34	82	3,81

Це свідчить про те, що підприємство більш активно займається інвестиційною діяльністю в частині кредитування інших підприємств.

Значну частку в складі вихідних грошових потоків також займають витрати від операційної діяльності. Частка витрачань від інвестиційної діяльності становила 5,28 %, в той час як в 2020 році потік від операційної діяльності становив 3586 тис. грн. (94,72%). В 2021 році витрачання від операційної діяльності склали 3833 тис. грн. або 97,66 %, від інвестиційної діяльності – 92 тис. грн. або менше 3 %. Частка витрачань від операційної діяльності збільшилась на 2,94 %, інвестиційної – зменшилась на цю ж частку. У наступному 2022 році частка витрачань від операційної діяльності скоротилася на 1%, що призвело до зростання частки від інвестиційної діяльності.

Валовий позитивний грошовий потік у 2021 році зріс, що пояснюється дією таких факторів як зростання надходжень від операційної та інвестиційної діяльності. Проте у 2022 році загальний вхідний грошових потік скоротився в два рази.

Валовий негативний грошовий потік зріс на 139 тис. грн. (з 3786 тис. грн в 2020 р. до 3925 тис. грн. в 2021 р.), що пояснюється дією таких факторів як значне зростання витрат на операційну діяльність. Проте у 2022 році загальний вихідний грошових потік скоротився на 1765 тис. грн. за рахунок економії операційних

витрат.

Варто зазначити, якщо грошові надходження нижчі грошових витрачань, то підприємство має дефіцит грошових коштів. Перевищення грошових надходжень над грошовими витрачаннями свідчить про профіцит (надлишок) грошових коштів на підприємстві. Чим менший розрив між вхідними та вихідними грошовими потоками, тим більш синхронізованими є грошові потоки за часовими інтервалами. Для знаходження періодів, коли надходження коштів значно перевищує реальну потребу підприємства у фінансових ресурсах (надлишковий грошовий потік) чи періодів, коли надходження коштів значно нижче реальних потреб підприємства (дефіцитний грошовий потік) використовують спосіб зіставлення динамічних рядів і графічний метод [36], рис. 2.2.

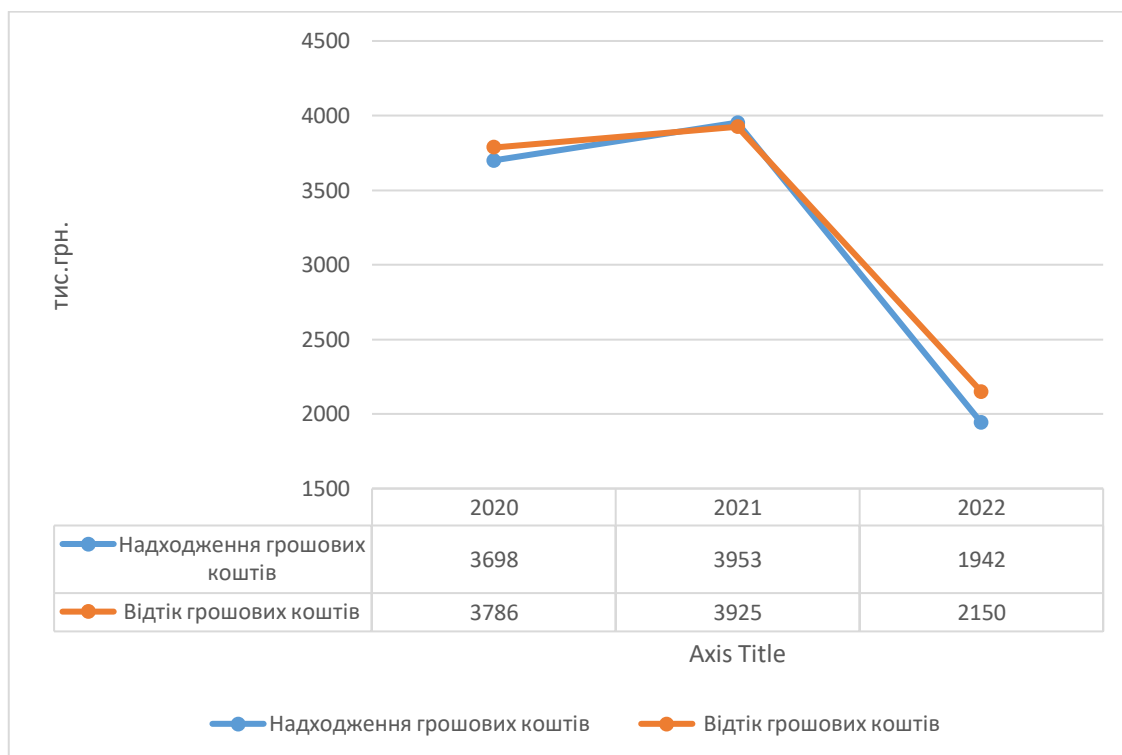

Рисунок 2.2 - Динаміка синхронізації грошових потоків
ПрАТ МК "Трибушани" за 2020–2022 рр.

Тому підприємство повинно постійно проводити моніторинг рівномірності та синхронності формування грошових потоків від різних видів діяльності. Для

цього розраховують такі показники: середньоквадратичне відхилення, коефіцієнт варіації і коефіцієнт кореляції.

Наочно ми бачимо, що грошові потоки частково синхронізовані, а найвищий рівень синхронізації був у 2021 році. Для уникнення дефіциту або профіциту (надлишку) грошових коштів насамперед необхідно домогтися збалансованості обсягів позитивного та негативного потоків грошових коштів, оскільки і дефіцит, і надлишок грошових ресурсів негативно впливає на результати господарської діяльності. Так, при дефіцитному грошовому потоці знижується ліквідність і рівень платоспроможності підприємства, що призводить до зростання простроченої заборгованості підприємства за кредитами банку, постачальникам, персоналу з оплати праці (з відповідним зниженням рівня продуктивності праці персоналу), збільшення тривалості фінансового циклу.

Таким чином, розміри вихідного та вхідного грошового потоку істотно залежать від вправного господарювання на підприємстві та фактичного становища на ринку.

2.3 Показники оцінки грошового потоку підприємства

Ефективне формування грошових потоків означає таке надходження і витрачання грошових коштів, яке створює чистий грошовий потік та дає віддачу у вигляді чистого прибутку. Оцінку ефективності формування грошових потоків, насамперед, здійснюють за розрахунком чистого грошового потоку, позитивна величина якого свідчить про наявність у підприємства вільного залишку грошових коштів, одержаних від об'єктів господарювання в окремих періодах [37].

Для узагальненої оцінки руху фінансових ресурсів протягом аналізованого періоду доцільно розрахувати чистий Cash-flow (рух грошових коштів), табл. 2.8. Стан руху фінансових ресурсів дає можливість оцінити якість управління підприємством.

Таблиця 2.8 - Формування чистого Cash-flow ПрАТ МК "Трибушани" від всіх видів діяльності

Показник	2020	2021	2022
Залишок коштів на початок періоду	261	191	217
Чистий рух від операційної діяльності	82	-50	-268
Чистий рух від інвестиційної діяльності	-170	78	60
Чистий рух від фінансової діяльності	0	0	0
Чистий рух грошових коштів	-88	28	-208
Вплив курсових різниць	18	-2	-
Залишок грошових коштів на кінець	191	217	9

Чистий грошовий потік є одним із індикаторів результативності функціонування підприємства та значною мірою визначає його фінансове становище, а основними стратегічними цілями управління грошовими потоками є досягнення стану фінансової рівноваги та максимізація чистого грошового потоку господарського суб'єкта [29].

Дані рис. 2.3 вказують, що відмічено перевищення загального негативного грошового потоку над позитивним на 88 тис. грн. станом на 2020 рік та на 208 тис.грн. у 2022 році. Проте в 2021 році чистий рух грошових коштів був позитивним та становив 28 тис. грн.

Таким чином, глибина «розриву» чистого грошового потоку була найбільшою у 2022 році, а найбільший рівень синхронізації та збалансованості – у 2021 році.

Здатність генерувати позитивний грошовий потік виявила операційна діяльність лише в 2020 році, а інвестиційна - в наступні два роки. Операційна діяльність не здатна генерувати позитивний грошовий потік, тобто даний напрям характеризується негативним грошовим потоком протягом останніх двох років.

Проте ситуація на підприємстві насторожує, оскільки підприємство фінансує витрати операційної діяльності за рахунок надходжень від інвестиційної діяльності, насамперед погашення кредитів.

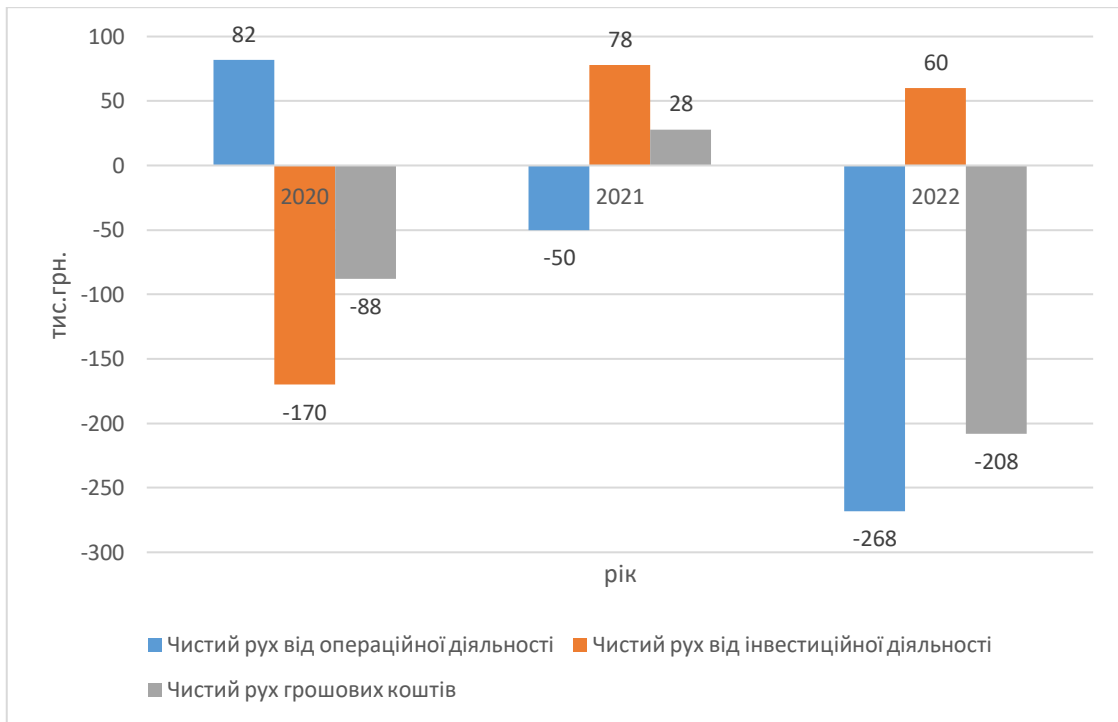

Рисунок 2.3 – Динаміка чистого грошового потоку потоків ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" за 2020–2022 рр.

На діяльності підприємства негативним чином позначається як надлишковий, так і дефіцитний характер чистого грошового потоку [27, с. 73]. Виділяють дві головні причини виникнення дефіциту або надлишку грошових коштів підприємства: зовнішні й внутрішні. Зовнішні, безпосередньо не залежать від діяльності підприємства, проте як і внутрішні виникають всередині нього, притаманні тільки йому та зумовлені специфікою його діяльності.

Якщо за результатами своєї діяльності підприємство має дефіцитний грошовий потік, то це призводить до зниження платоспроможності, ліквідності, несвоєчасного погашення кредиторської заборгованості перед контрагентами та бюджетом, невчасної виплати заробітної плати, що може призвести до зниження продуктивності праці, отримання штрафних санкцій за недотримання термінів оплати.

Надлишковий залишок грошових коштів спричиняє певну загрозу підприємству через вплив інфляції, що свідчить про його недостатню фінансову гнучкість при проведенні своєї інвестиційно-фінансової політики.

«Якість» чистого грошового потоку можна оцінити як високу, якщо за результатами звітного періоду спостерігається позитивний чистий рух коштів від операційної діяльності та від'ємний – унаслідок інвестиційної та фінансової діяльності. Це означає, що операційна діяльність підприємства забезпечує достатню кількість коштів для здійснення операційних витрат, фінансування інвестиційних потреб підприємства та здійснення платежів за фінансовою діяльністю. При цьому бажано мати позитивне значення чистого руху грошових коштів унаслідок усіх видів діяльності за період [39, с. 53].

Використовуючи дані фінансової звітності ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ", проаналізуємо достатність надходження грошових коштів та ефективність їх використання, табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Достатність надходження грошових потоків та ефективність їх використання на ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" у 2020-2022рр.

Показник	2020	2021	2022
Рівень окупності грошових потоків, грн. (РО)	1,02	0,99	1,11
Рівень достатності грошових потоків, грн. (РД)	0,98	1,01	0,90
Доходність грошових надходжень (ГН), грн	-0,02	0,01	-0,11
Доходність грошових витрат (ГВ), грн	-0,02	0,01	-0,10
Рентабельність (збитковість) залишку грошових коштів (Рез), %	1018,14	706,37	2698,23
Рентабельність (збитковість) витрачених грошових коштів (Рев), %	62,22	36,45	157,00
Рентабельність (збитковість) отриманих грошових коштів (Рео), %	60,78	36,71	141,81
Рентабельність (збитковість) чистого грошового потоку (Реч), %	-2614,77	5146,43	-1465,87

При оцінці збалансованості визначають рівень окупності (РО) і рівень достатності (РД) грошових витрат. Оптимальні значення цих показників дорівнюють одиниці. Це свідчить про те, що у звітному періоді грошових коштів надходило стільки, скільки їх потрібно було для здійснення виплат.

Лише у 2021 році грошовий потік ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" можна вважати окупним, оскільки рівень показника менший за одиницю ($0,99 < 1$).

Тобто була сформована певна величина чистого грошового потоку, а на 1 грн грошових надходжень використовувалося трохи менше однієї гривні витрат. Негативним є зростання рівня окупності грошових витрат у 2022 році. Якщо у 2020 році на 1 грн грошових надходжень використовувалося 1,02 грн грошових витрат, то у 2022 році – 1,11 грн.

Надходження грошових коштів випереджали їх виплати лише у 2021 році, про що свідчать значення рівня достатності грошових коштів ($РД > 1$). У 2020 та 2022 роках товариству не вистачало поточних надходжень для здійснення платежів, і для розрахунків потрібно було використовувати залишки грошових коштів минулих періодів та збільшувати кредиторську заборгованість.

У 2020 році значення коефіцієнту достатності чистого грошового потоку має від'ємне значення, що свідчить про незбалансованість грошових потоків товариства у цьому періоді. Однак таку ситуацію не можна оцінювати однозначно як незадовільну. При недостатності надходження грошових коштів виплати проводяться за рахунок раніше накопиченого залишку, що може й не мати негативних наслідків у короткостроковому періоді. Такий стан може погіршити результати діяльності товариства в майбутньому, якщо перевищення виплат над надходженнями грошових коштів буде зберігатися і призведе до їх дефіциту. Враховуючи розмір залишку грошових коштів на кінець аналізованого періоду грошові потоки товариства в 2022 році оцінюємо негативно.

Дохідність грошових надходжень у 2020 та 2022 роках має від'ємне значення. Проте, у 2021 році з кожної гривні позитивного грошового потоку товариство одержало 0,01 грн. чистого грошового потоку.

Узагальнюючим показником оцінки руху грошових коштів є дохідність грошових витрат (або коефіцієнт ефективності грошових потоків) - це відношення чистого грошового потоку до вихідного грошового потоку підприємства. Підвищення дохідності грошових витрат свідчить про прискорення оборотності грошових коштів у 2021 році та уповільнення їх оборотності у 2020 та 2022 роках.

Порівняння грошових потоків підприємства з отриманим фінансовим

результатом (визначення показників рентабельності) дозволяє встановити позитивні та негативні тенденції використання грошових коштів. Проте, необхідно наголосити, що ПрАТ МК "Трибушани" впродовж аналізованого періоду отримувало збитки.

Рентабельність (збитковість) грошових коштів, що надійшли, витрачені та їх залишку у 2021 році значно нижча ніж у попередніх роках. Так, рентабельність витрачених грошових коштів з 1081,14% у 2020 році зменшилась до 706,37% у 2021 році, рентабельність отриманих грошових коштів зменшувалась майже так само. Рентабельність залишку грошових коштів товариства з 706,37% у 2021 році зменшилась до 2698,23% у 2022 році.

При оцінці рентабельності грошових коштів необхідно враховувати, що збільшення показників рентабельності залишку грошових коштів за рахунок його зменшення не є однозначно позитивним результатом. Підвищення рентабельності грошових коштів таким шляхом може негативно вплинути на здатність підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями. У зв'язку з цим, при оцінці ефективності використання грошових коштів на підставі показників рентабельності залишку грошових коштів необхідно одночасно враховувати структуру підприємства. Ефективним можна визнати використання грошових коштів, якщо частка активів підприємства у грошовій формі відповідає потребам у них.

Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати про неефективне управління грошовими коштами на ПрАТ МК "Трибушани" у 2020 та 2022 роках. З метою ефективного управління грошовими потоками ПрАТ МК "Трибушани" доцільно скласти план надходження й видатків грошових коштів на рік з квартальною розбивкою. А для встановлення конкретних строків надходження коштів і виплат грошових коштів товариства та їх доведення до конкретних виконавців у формі планових завдань запропоновано розробляти платіжний календар.

Висновки до розділу 2

1. ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" є одним з виробників щебня в Україні. Основною діяльністю товариства є видобуток мармуру та переробка на щебінь декоративний різних фракцій. На підприємстві при скорочення обсягів реалізації була помічена негативна тенденція витрат на 1 грн. реалізованої продукції, фондів віддачі, продуктивності праці та чистого збитку. Основними проблемами, що впливають на ефективність діяльності ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ» є: застарілий парк технічного оснащення; сезонний характер робіт; природні катаклізми (зокрема ймовірність паводків). Вплив зазначених факторів на діяльність підприємства є суттєвим. Шляхами подолання вищезазначених проблем є: поетапна заміна старого обладнання на нове; здійснення попереджувальних та планових ремонтів; забезпечення запасів продукції на складі для реалізації продукції протягом усього року; використання нових технологій у виробництві продукції, що дозволяє уникнути сезонної залежності за умови наявності запасів на складі.

2. Встановлено, що у 2020-2022 роках визначальну частку у грошових надходженнях від операційної діяльності становлять надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), а у витрачаннях – витрати на оплату товарів та надання послуг. Надходження від реалізації продукції у 2021 році зростали, а у 2022 – спадали. Інвестиційна діяльність полягала у наданні кредитів для інших суб'єктів господарювання. Позитивним для підприємства є факт відсутності банківських кредитів, що є результатом внутрішніх можливостей до розвитку. Розрахунок чистого операційного грошового потоку дозволяє зробити висновок, що підприємство за останні 2 роки мало дефіциту грошових коштів для фінансування операційної діяльності, тобто коштів не вистачило для покриття всіх видатків операційного характеру. Від'ємне значення чистого інвестиційного потоку у 2020 році є результатом перевищення витрачання грошових коштів над їх надходженням і вказує на загальний відтік коштів на суму 170 тис. грн. Проте

виходячи з аналізу результатів за 2021 та 2022 роки ситуація із формуванням чистого грошового потоку від інвестиційної діяльності покращилася.

3. ПрАТ МК "Трибушани" протягом 2020-2022 років мало нерівномірний сукупний чистий грошовий потік та у розрізі окремих видів діяльності. Підприємство у 2020 році отримало додатне значення чистого грошового потоку, проте в наступні роки – від'ємне. Розрахункові показники ефективності формування грошових потоків засвідчили необхідність перегляду політики управління грошовими потоками. Тому до пропозиції щодо покращення рівня управління рухом грошових коштів належать обґрунтування шляхів покращення управління через оптимізації грошових потоків та визначення рівня їх збалансованості.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПРАТ «МК»ТРИБУШАНИ»

3.1 Аналіз резервів ефективного управління грошовими потоками

У ринкових умовах запорукою виживання та основою стабільного розвитку підприємств служить ефективне управління грошовими потоками для забезпечення фінансової стійкості, що забезпечує такий стан грошових потоків, за якого підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом якісного планування й ефективного їх використання забезпечити безперебійний процес виробництва та реалізації продукції, а також фінансувати витрати з його розширення та оновлення. Недостатньо ефективне управління грошовими потоками може призвести до відсутності у підприємств коштів для розвитку виробництва, порушення ліквідності і неплатоспроможності, погіршення взаємин з контрагентами, необґрунтованого використання додаткових позикових коштів [16, с. 760].

У сучасних умовах функціонування вітчизняних підприємств великою проблемою є недостатність грошових коштів для виконання поточних зобов'язань. Це може відбуватися через недостатню кількість залучених грошових коштів, а також їх нераціональне використання.

Тому для ефективного управління підприємством керівник повинен володіти оперативною та достовірною інформацією про те, якими коштами володіє підприємство, які платежі необхідно зробити і які надходження очікуються найближчим часом. Відсутність такої інформації породжує значні труднощі в управлінні підприємством і може спричинити фінансові втрати підприємству [38, с. 3-4].

Важлива роль ефективного управління грошовими потоками підприємства визначається наступним, рис. 3.1.

Рисунок 3.1 – Значення ефективного управління грошовими потоками

Джерело: побудовано автором за [16, с. 671-672; 40, с. 216-218]

В умовах кризи для отримання бажаного економічного результату діяльності важливе місце посідають своєчасний моніторинг фінансового стану підприємства та оперативне реагування на виявлені негативні показники, саме тому одним із важливих елементів управління грошовими потоками підприємства повинна бути внутрішньогосподарська інформація про фінансовий стан.

Актуальні проблеми, які виникають під час управління грошовими потоками підприємств в умовах кризи, доцільно згрупувати так [17, с. 109]:

- відсутність розмежування управління грошовими потоками в розрізі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності;
- низькій рівень застосування в процесах управління грошовими потоками

сучасних інформаційних технологій;

- недотримання гнучкості планування грошових потоків;
- відсутність чітко розробленого процесу складання фінансових планів;
- низька ефективність використання грошових коштів у результаті здійснення підприємством зовнішньоекономічної діяльності;
- недотримання пропорцій розподілу грошових коштів для здійснення підприємством реальних та фінансових інвестицій;
- нераціональне встановлення інтервалів та методів планування;
- допущення помилок в обліковій документації та ін.

Ще однією проблемою на думку Азаренкової Г., Мірошник О., Кісельової О. [41, с. 20] є оптимізації рівня залишку грошових коштів для вітчизняних підприємств. Автори наводять причини такої ситуації:

- хронічна нестача оборотних активів не дає змоги підприємствам формувати залишок грошових коштів у необхідних розмірах із врахуванням їх резерву;
- сповільнення платіжного обороту зумовлює значні (інколи непередбачувані) коливання у розмірах грошових надходжень, що відповідно відображається і на сумі залишку грошових активів;
- обмежений перелік короткострокових інструментів, що обертаються на фондовому ринку та їх низька ліквідність ускладнюють використання в розрахунках показників, пов'язаних із короткостроковими фінансовими вкладеннями.

На основі проведеного аналізу динаміки та структури вхідних і вихідних грошових потоків ПрАТ «МК»Трибушани» впродовж 2020-2022 років виявлено нерівномірність грошових надходжень підприємства в розрізі окремих видів його діяльності.

Також встановлено, що грошові потоки досліджуваного підприємства лише частково синхронізовані, а найвищий рівень синхронізації був у 2021 році.

Крім того встановлено, що у 2020 та 2022 роках значення коефіцієнту достатності чистого грошового потоку має від’ємне значення, що свідчить про незбалансованість грошових потоків товариства у цих періодах.

Надходження грошових коштів випереджали їх виплати лише у 2021 році, про що свідчать значення рівня достатності грошових коштів ($РД > 1$). В цьому випадку виникає надлишковий грошовий потік, який є свідченням неефективності використання капіталу підприємства.

У 2020 та 2022 роках товариству не вистачало поточних надходжень для здійснення платежів, і для розрахунків потрібно було використовувати залишки грошових коштів минулих періодів та збільшувати кредиторську заборгованість.

Саме тому для покращення рівня управління грошовим потоками, що забезпечить більш ефективне функціонування підприємства, необхідно вживати заходів оптимізації.

Коефіцієнт достатності грошового потоку (КД) є зручним аналітичним інструментом, який дозволяє визначити збалансованість грошових потоків підприємства і визначається співвідношенням позитивних та негативних грошових потоків [41].

Проте, в процесі управління грошовими потоками дуже важливо враховувати максимальну кількість факторів, які впливають на рівень збалансованості грошових потоків [42]. З метою моделювання збалансування дефіцитного (надлишкового) грошових потоків на основі коефіцієнта достатності сукупного грошового потоку (КД) побудуємо факторну модель достатності грошового потоку.

Для побудови моделі збалансування грошового потоку проведемо наступну модифікацію базової формули розрахунку коефіцієнта достатності грошового потоку:

$$РД = ПГП/НГП = ПГП/ВР * ВР/ГК * ГК/ПЗ * ПЗ/ВК * ВК/НГП \quad (3.1)$$

де ПГП – позитивний вхідний грошовий потік;

НГП – негативний вихідний грошовий потік;

ВР – виручка від реалізації;

ГК – грошові кошти;

ПЗ – поточні зобов'язання;

ВК – власний капітал.

У своїй роботі Дребіт Г. [4, с. 176-177] запропонувала використати величину оборотних активів, проте ми вважаємо, що для управління грошовими потоками більш вагомим є вплив грошових коштів.

В результаті було отримано п'ятифакторну мультиплікативну модель достатності грошового потоку, яка може бути виражена через фінансові коефіцієнти:

$$КД = X1 \times X2 \times X3 \times X4 \times X5 \quad (3.2)$$

$X1 = ПГП/ВР$ – коефіцієнт інкасації чистого доходу;

$X2 = ВР/ГК$ – коефіцієнт оборотності грошових коштів;

$X3 = ГК/ПЗ$ – коефіцієнт абсолютної ліквідності;

$X4 = ПЗ/ВК$ – коефіцієнт фінансового левериджу;

$X5 = ВК/НГП$ – коефіцієнт покриття вихідного грошового потоку власним капіталом.

Як бачимо з побудованої мультиплікативної моделі (3.2) на коефіцієнт достатності грошового потоку впливають: коефіцієнт інкасації чистого доходу, коефіцієнт оборотності грошових коштів, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт фінансового левериджу та коефіцієнт покриття вихідного грошового потоку власним капіталом.

Таким чином бачимо, що рівень збалансованості вхідного та вихідного грошових потоків підприємств залежить від показників ділової активності, ліквідності, фінансової стійкості та від рівня інкасації чистого доходу підприємства.

Методику здійснення факторного аналізу коефіцієнта достатності грошового потоку представимо у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Методика факторного аналізу коефіцієнта достатності грошового потоку

Показник	Методика
Коефіцієнт достатності грошового потоку (КД)	$KД = X1 \times X2 \times X3 \times X4 \times X5$
Вплив зміни коефіцієнта інкасації чистого доходу на зміну коефіцієнта достатності грошового потоку ($\Delta KД (X1)$)	$\Delta KД (X1) = (X1_1 - X1_0) \times X2_0 \times X3_0 \times X4_0 \times X5_0$
Вплив зміни коефіцієнта оборотності грошових коштів на зміну коефіцієнта достатності грошового потоку ($\Delta KД (X2)$)	$\Delta KД (X2) = X1_1 \times (X2_1 - X2_0) \times X3_0 \times X4_0 \times X5_0$
Вплив зміни коефіцієнта абсолютної ліквідності на зміну коефіцієнта достатності грошового потоку ($\Delta KД (X3)$)	$\Delta KД (X3) = X1_1 \times X2_1 \times (X3_1 - X3_0) \times X4_0 \times X5_0$
Вплив зміни коефіцієнта фінансового левериджу на зміну коефіцієнта достатності грошового потоку ($\Delta KД (X4)$)	$\Delta KД (X4) = X1_1 \times X2_1 \times X3_1 \times (X4_1 - X4_0) \times X5_0$
Вплив зміни коефіцієнта покриття вихідного грошового потоку власним капіталом на зміну коефіцієнта достатності грошового потоку ($\Delta KД (X5)$)	$\Delta KД (X5) = X1_1 \times X2_1 \times X3_1 \times X4_1 \times (X5_1 - X5_0)$
Загальна зміна коефіцієнта достатності грошового потоку ($\Delta KД$)	$\Delta KД = \Delta KД (X1) + \Delta KД (X2) + \Delta KД (X3) + \Delta KД (X4) + \Delta KД (X5)$

* - $X1_1$ і $X1_0$ – значення показника у звітному і базисному роках відповідно

Отже, для проведення факторного аналізу коефіцієнта достатності грошового потоку необхідно (рис. 3.1):

1. обґрунтувати факторну модель, яка б забезпечила систематизацію факторів першого, другого і третього порядку;

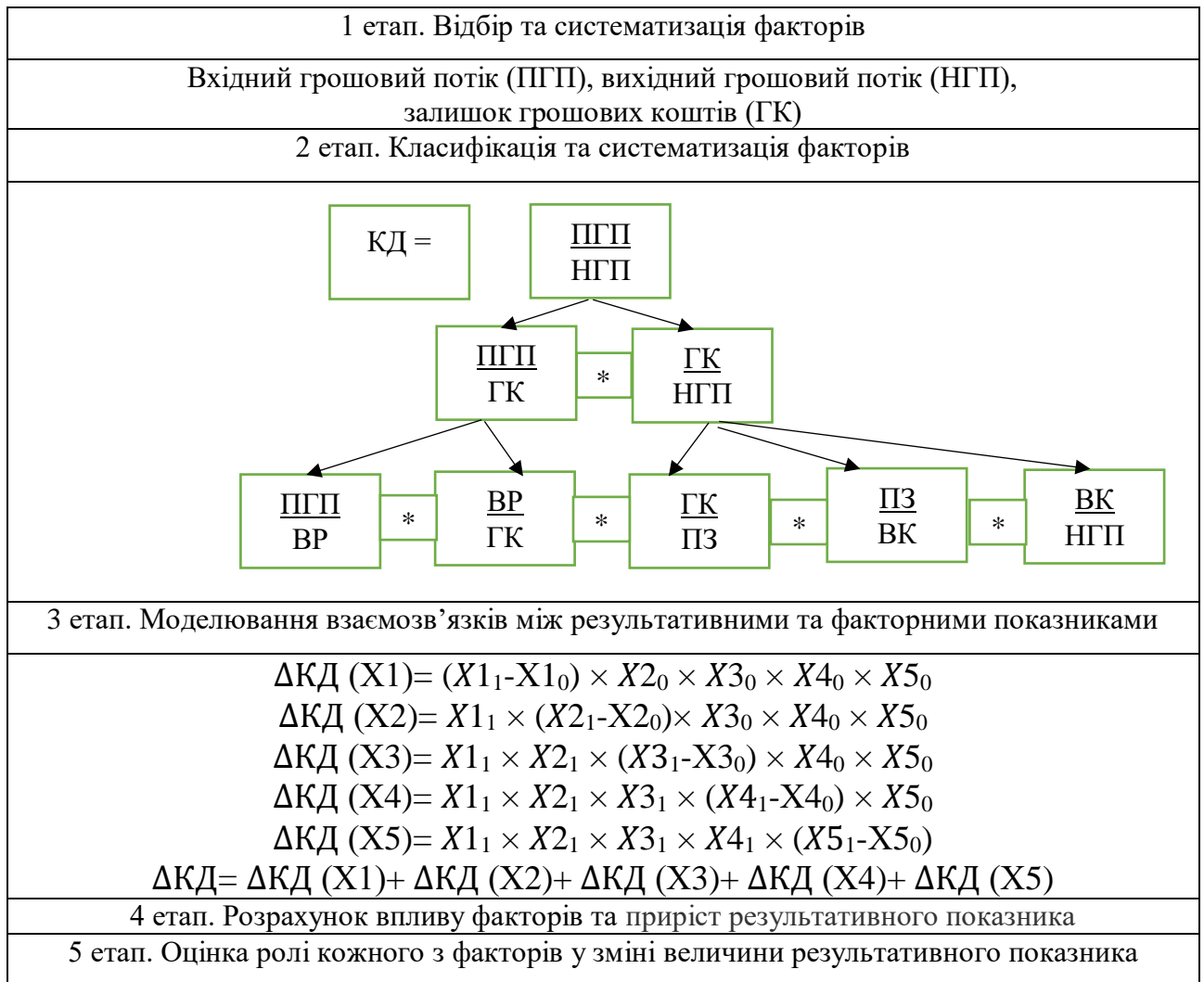

Рисунок 3.1 – Методичний підхід до факторного аналізу коефіцієнта достатності грошового потоку

Джерело: розроблено автором

2. розрахувати вплив виділених факторів за чітко визначеним алгоритмом;

3. практичне використання факторної моделі.

Вихідні дані для проведення аналізу представлені в таблиці 3.2.

За цією методикою розраховують зміну коефіцієнта достатності грошового потоку, табл. 3.3.

Як видно з таблиці 3.3 у 2021 році порівняно з базисним 2020 роком, в загальному, коефіцієнт достатності грошового потоку збільшився на 0,03. Кількісний вплив факторів був наступним:

Таблиця 3.2 – Вихідна інформація для розрахунку впливу факторів на коефіцієнт достатності грошового потоку ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ»

Показник	Рік		
	2020	2021	2022
Абсолютні значення, тис.грн.			
Виручка від реалізації	2999	3137	1106
Позитивний грошовий потік	3698	3953	1942
Негативний грошовий потік	3786	3925	2150
Грошові кошти	191	217	9
Поточні зобов'язання	15482	11537	15504
Власний капітал	26126	24721	21672
Коефіцієнти			
Коефіцієнт інкасації чистого доходу	1,233	1,260	1,756
Коефіцієнт оборотності грошових коштів	15,702	14,456	122,889
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,012	0,019	0,001
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,593	0,467	0,715
Коефіцієнт покриття вихідного грошового потоку власним капіталом	6,901	6,298	10,080
Рівень достатності грошових потоків, грн. (РД)	0,977	1,007	0,903

Таблиця 3.3 – Вплив факторів на зміну коефіцієнта достатності грошового потоку ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ»

Показник	Період	
	2021 до 2020	2022 до 2021
Загальна зміна коефіцієнта достатності грошового потоку, в т.ч., за рахунок	0,030	-0,104
- коефіцієнта інкасації чистого доходу	0,021	0,396
- коефіцієнта оборотності грошових коштів	-0,079	10,526
- коефіцієнта абсолютної ліквідності	0,482	-11,561
- коефіцієнта фінансового левериджу	-0,298	0,196
- коефіцієнта покриття вихідного грошового потоку власним капіталом	-0,096	0,339

- в результаті збільшення коефіцієнта інкасації чистого доходу даний коефіцієнт збільшився на 0,021;
- в результаті зменшення оборотності грошових коштів з 15,7 до 14,5 обертів коефіцієнт достатності зменшився на 0,079;

- в результаті збільшення коефіцієнта абсолютної ліквідності активів на 0,07 досліджуваний коефіцієнт збільшився на 0,482;
- в результаті зменшення коефіцієнта фінансового леведрджу аналізований коефіцієнт скоротився на 0,298;
- скорочення рівня покриття вихідного грошового потоку власним капіталом призвело до скорочення коефіцієнта достатності на 0,096.

У 2022 році порівняно з попереднім позитивний вплив на зміну коефіцієнта достатності грошових потоків, тобто на його зростання, мала тенденція до зростання коефіцієнта оборотності, фінансового леведрджу, інкасації чистого доходу та покриття вихідного грошового потоку капіталом. Проте збільшення значне скорочення залишку грошових коштів до 9 тис.грн. негативно вплинуло на рівень абсолютної ліквідності та негативно вплинуло на зміну досліджуваного показника. В цілому за рахунок впливу даних факторів коефіцієнт достатності зменшився на 0,104.

Отже, з проведеного аналізу можна зробити наступні висновки. Найбільший вплив на зміну коефіцієнта достатності ПрАТ «МК»Трибушани» мали рівень ліквідності та оборотності, тому для підвищення ефективності управління грошовими коштами, в першу чергу, необхідно покращити їх. Варто також зазначити, що на ефективність управління грошовими потоками впливає велика кількість неосновних побічних факторів, від зміни яких залежить подальший розвиток діяльності.

3.2 Основні напрями підвищення ефективності управління грошовими потоками за рахунок їх оптимізації

Підвищення ефективності управління грошовими потоками проявляється через зростання вільних грошових потоків. Це дасть можливість забезпечити фінансову рівновагу та ритмічність діяльності, прискорити обіг капіталу, знизити ризик неплатоспроможності та стабільно отримувати прибуток [43, с. 170].

Ефективність управління грошовими потоками на підприємстві визначається синхронізацією у часі збалансованих за обсягом надходжень та витрачань грошових коштів та підтримкою постійної платоспроможності. Тобто, з практичного погляду підприємство має знайти оптимальний баланс між розміром грошових коштів для забезпечення необхідного рівня ліквідності та бажанням отримувати дохід від фінансових вкладень [44, с.597].

Як дефіцит, так і надлишок грошових коштів негативно відображається на фінансовому становищі підприємства. При надлишковому грошовому потоці відбувається втрата реальної вартості вільних грошових коштів внаслідок інфляції, втрачається частина потенційного прибутку від недовикористання грошових коштів в операційній чи інвестиційній діяльності. Щоб гроші „працювали” на підприємство необхідно їх залучати в оборот з метою отримання прибутку; розширювати асортимент виробництва; інвестувати в прибуткові проекти інших господарських суб’єктів з метою отримання процентів; достроково погашати кредити банків та інші зобов’язання з метою зменшення витрат із обслуговування боргу [45, с. 15].

Для уникнення дефіциту або профіциту (надлишку) грошових коштів насамперед необхідно домогтися збалансованості обсягів позитивного та негативного потоків грошових коштів, оскільки і дефіцит, і надлишок грошових ресурсів негативно впливає на результати господарської діяльності.

Також необхідно дотримуватися основних вимог до процесу управління грошовими потоками підприємства [46, с. 48]:

- фінансові ресурси мають бути наявними в необхідному обсязі в термін виникнення потреби в них;
- джерела залучення фінансових ресурсів мають бути надійні;
- розподіл фінансових ресурсів має бути оптимальним;
- рух по всьому ланцюгу створення додаткової вартості фінансових, матеріальних, інформаційних та будь-яких інших ресурсів підприємства має бути узгоджений.

Для підвищення ефективності управління грошовими потоками підприємства важливо дотримуватися таких рекомендацій [17, с. 110]:

- узгоджувати стратегічні цілі підприємства з його фінансовими можливостями;
- планувати довгострокові та короткострокові шляхи розвитку підприємства;
- забезпечити оптимізацію грошових потоків та їх ефективне фінансування;
- здійснювати постійний контроль над розподілом грошових коштів;
- формувати резервні джерела фінансування;
- підвищувати рівень залучення інвестицій до підприємства.

Процес вибору найкращих форм організації грошових потоків на підприємстві з урахуванням умов і особливостей здійснення його господарської діяльності є оптимізацією грошових потоків. Ефективно організовані грошові потоки є найважливішим симптомом фінансового здоров'я, передумовою досягнення високих кінцевих результатів діяльності господарюючого суб'єкта, сприяють підвищенню ритмічності господарської і інвестиційної діяльності.

У процесі оптимізації грошових потоків [48]:

- виявляються резерви, що дозволяють понизити залежність підприємства від зовнішніх джерел залучення грошових коштів;
- забезпечується повна збалансованість позитивних і негативних грошових потоків за обсягами і у часі;
- забезпечується тісний взаємозв'язок грошових потоків по операційній, фінансовій і інвестиційній діяльності підприємства; підвищується обсяг чистого грошового потоку підприємства.

Отже, можна виділити основні напрями оптимізації грошових потоків:

- збалансування грошових потоків за обсягами;
- збалансування грошових потоків у часі;
- максимізація чистого грошового потоку.

У першу чергу необхідно збалансувати обсяги позитивного і негативного

потоків грошових коштів на ПрАТ «МК»Трибушани», оскільки і дефіцит, і надлишок грошових ресурсів негативно впливають на результати господарської діяльності.

Так, при дефіцитному грошовому потоці знижується ліквідність і рівень платоспроможності підприємства, що, в свою чергу, приводить до зростання простроченої заборгованості підприємства по кредитах банку, постачальникам, персоналу по оплаті праці, збільшенню тривалості фінансового циклу. І всі ці чинники призводять до зниження рентабельності активів і власного капіталу підприємства.

При надлишковому грошовому потоці відбувається втрата реальної вартості тимчасово вільних грошових коштів під впливом інфляції, сповільнюється оборотність капіталу внаслідок простою грошових коштів, втрачається частина потенційного доходу від невикористаної частини грошових коштів у зв'язку із втраченою вигодою у сфері короткострокового їх інвестування.

Збалансувати грошові потоки можна за двома напрямками, а саме оптимізацією дефіцитного грошового потоку та оптимізацією надлишкового грошового потоку [49].

Методи оптимізації дефіцитного грошового потоку направлені на забезпечення зростання обсягу додатнього і зниження обсягу від'ємного грошових потоків. Крім того, методи оптимізації дефіцитного потоку залежать від характеру цієї дефіцитності – короткостроковою або довгостроковою.

Збалансованість дефіцитного грошового потоку в короткостроковому періоді досягається шляхом використання «системи прискорення-уповільнення платіжного обороту», суть якої полягає в розробці на підприємстві організаційних заходів щодо прискорення залучення грошових коштів і уповільнення їх виплат.

Керівництву ПрАТ «МК»Трибушани» запропоновано такі заходи щодо збалансування дефіцитного грошового потоку в короткостроковому періоді:

- забезпечення часткової або повної передоплати за продукцію;

- скорочення термінів надання товарного кредиту покупцям;
- збільшення розміру цінових знижок для реалізації продукції за готівку;
- прискорення інкасації простроченої дебіторської заборгованості;
- використання сучасних форм реінвестування дебіторської заборгованості (факторингу, форфейтингу);
- придбання довгострокових активів на умовах лізингу;
- реструктуризація отриманих кредитів шляхом переведень короткострокових у довгострокові.

Оскільки вищезазначені заходи, підвищуючи рівень абсолютної платоспроможності підприємства у короткостроковому періоді, можуть створити проблеми дефіцитності грошових потоків у майбутньому, то паралельно на ПрАТ «МК»Трибушани» розроблені заходи по збалансованості дефіцитного грошового потоку в довгостроковому періоді, а саме:

- залучення довгострокових кредитів;
- залучення стратегічних партнерів;
- залучення стратегічних інвесторів;
- продаж частини довгострокових фінансових вкладень;
- зниження суми постійних витрат підприємства;
- скорочення обсягів реальних інвестицій;
- скорочення обсягів фінансових інвестицій.

У системі оптимізації грошових потоків підприємства важливе місце належить їх збалансованості у часі. Результатом такої незбалансованості навіть при високому рівні формування чистого грошового потоку є низька ліквідність цього потоку в окремі періоди часу. При досить високій тривалості таких періодів для підприємства виникає серйозна загроза банкрутства.

Об'єктом оптимізації виступають передбачені грошові потоки, що піддаються зміні у часі. У процесі оптимізації грошових потоків у часі використовують два методи – вирівнювання і синхронізація.

Метод вирівнювання дозволяє усунути до певної міри сезонні і циклічні

відмінності у формуванні грошових потоків, оптимізуючи паралельно середні залишки грошових коштів і підвищуючи рівень абсолютної ліквідності.

Метод синхронізації виникає у зв'язку з тим, що в умовах високої нерівномірності формування різних видів грошових потоків у розрізі окремих тимчасових інтервалів на підприємстві формуються значні обсяги тимчасово вільних грошових коштів або тимчасовий їх дефіцит. Тимчасово вільні залишки грошових коштів до моменту їх використання в господарському процесі втрачають свою вартість під впливом інфляції. Такі тимчасово вільні залишки грошових коштів, не трансформовані своєчасно в їх еквіваленти, розглядаються як резерв підвищення ефективності організації грошових потоків у майбутньому періоді.

У той же час тимчасовий дефіцит грошових коштів, пов'язаний з несинхронністю формування грошових потоків, генерує ризик неплатоспроможності і несе загрозу банкрутства навіть при рентабельній роботі підприємства, і також вимагає обліку в процесі організації грошових потоків в майбутньому періоді.

Метод синхронізації грошових потоків запропоновано для впровадження на ПрАТ «МК»Трибушани» для усунення сезонних і циклічних відмінностей у формуванні як позитивних, так і негативних грошових потоків, а також на оптимізацію середніх залишків грошової готівки.

Проте такий підхід не дає комплексного ефекту оптимальності грошових потоків, адже в кінці планового періоду збалансовані грошові потоки повинні забезпечити не просто додатний залишок грошових активів, а саме цільовий їх залишок з урахування усіх страхових резервів та цільових обсягів майбутнього інвестування. Оскільки зміна залишку грошових активів забезпечується коригуванням чистого грошового потоку підприємства (що дорівнює різниці вхідного та вихідного грошових потоків), критерієм збалансування грошових потоків повинна бути рівність між плановим чистим грошовим потоком та цільовою зміною залишку грошових активів.

Завершальним етапом оптимізації на ПрАТ «МК»Трибушани»

запропоновано забезпечення умов максимізації чистого грошового потоку підприємства. Максимізація чистого грошового потоку має найбільш важливе значення і відображає результати попередніх етапів. Зростання чистого грошового потоку забезпечує підвищення темпів економічного розвитку підприємства на принципах самофінансування, знижує залежність цього розвитку від зовнішніх джерел формування фінансових ресурсів, забезпечує приріст вартості підприємства.

Для забезпечення приросту суми чистого грошового потоку доцільно проводити такі заходи:

- здійснювати систематичний пошук резервів зниження собівартості продукції, підвищення її конкурентоспроможності з метою збільшення прибутків;

- запроваджувати ефективну цінову політику, що забезпечує підвищення рівня прибутковості операційної діяльності підприємства;

- удосконалювати облікову і амортизаційну політику, направлену на зниження податкового навантаження;

- покращити роботу по своєчасному і повному стягненню штрафних санкцій і дебіторської заборгованості.

Отже, оптимізація грошових потоків являє собою процес вибору найкращих форм їх організації на підприємстві з урахуванням умов і особливостей здійснення його господарської діяльності. Вищезазначений механізм управління грошовими потоками є достатньо ефективним, а його реалізація дозволить підтримати рівновагу ПрАТ «МК»Трибушани» у процесі його фінансово-господарської діяльності.

Висновки до розділу 3

1. Для виявлення резервів ефективного управління грошовими потоками запропоновано п'ятифакторну мультиплікативну модель достатності грошового потоку до якої входять наступні показники: коефіцієнт інкасації чистого доходу,

коефіцієнт оборотності грошових коштів, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт фінансового левериджу та коефіцієнт покриття вихідного грошового потоку власним капіталом. Апробація даної моделі показала, що найбільший вплив на зміну коефіцієнта достатності ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ» мали рівень ліквідності та оборотності, тому для підвищення ефективності управління грошовими коштами, в першу чергу, необхідно покращити їх. Варто також зазначити, що на ефективність управління грошовими потоками впливає велика кількість неосновних побічних факторів, від зміни яких залежить подальший розвиток діяльності.

2. Ефективність управління грошовими потоками на підприємстві визначається синхронізацією у часі збалансованих за обсягом надходжень та витрачань грошових коштів та підтримкою постійної платоспроможності. Тобто, з практичного погляду підприємство має знайти оптимальний баланс між розміром грошових коштів для забезпечення необхідного рівня ліквідності та бажанням отримувати дохід від фінансових вкладень. Виділяють три основні напрями оптимізації грошових потоків: збалансування грошових потоків за обсягами; збалансування грошових потоків у часі; максимізація чистого грошового потоку. Запропоновано конкретні заходи щодо збалансування дефіцитного грошового потоку в короткостроковому та довгостроковому періодах, а також для забезпечення приросту суми чистого грошового потоку. Вищезазначений механізм управління грошовими потоками є достатньо ефективним, а його реалізація дозволить підтримати рівновагу ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ» у процесі його фінансово-господарської діяльності.

ВИСНОВКИ

1. Розглянуті підходи науковців щодо сутності дефініції грошових потоків виявили наявність різних підходів до її трактування. У статичному аспекті грошовий потік є кількісним вираженням грошей, які є в розпорядженні підприємства на певну дату. У цьому контексті відбувається його зіставлення із записами на облікових рахунках. У динамічному ж аспекті грошовий потік визначається як рух грошових коштів підприємства в часі або звіт про їх динаміку в попередніх періодах. А агрегований аспект ураховує всі характеристики грошових потоків, що сприяє повноцінному змістовому навантаженню цього поняття та більш широкому використанню в управлінській діяльності. На основі аналізу фахової літератури визначено сукупність сутнісних характеристик даної економічної категорії, що дозволило здійснювати ідентифікацію даного поняття відповідно до потреб подальшого управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Сформульований перелік сутнісних характеристик дає змогу більш повно та структуровано визначати дане поняття. Грошовий потік підприємства є агрегованим поняттям, включає в себе різноманітні види грошових потоків, що генеруються в процесі підприємницької діяльності, тому їх класифікують за певними ознаками.

2. Управління грошовими потоками – складний, динамічний, багатокритеріальним процес, що передбачає вибір і прийняття правильних управлінських рішень з безліч варіантів виходячи з сучасних умов діяльності підприємства. Формування політики управління грошовими коштами підприємства включає такі основні етапи: аналіз грошових потоків за минулий період; оптимізація грошових потоків та вибір найбільш ефективної форми регулювання середнього залишку грошових коштів; побудова ефективної системи контролю за грошовими коштами. Грошові потоки в системі управління передбачають необхідність кількісної та якісної оцінки як основи інформаційного забезпечення процесу управління.

3. ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" є одним з виробників щебня в Україні. Основною діяльністю товариства є видобуток мармуру та переробка на щебінь декоративний різних фракцій. На підприємстві при скорочення обсягів реалізації була помічена негативна тенденція витрат на 1 грн. реалізованої продукції, фондівіддачі, продуктивності праці та чистого збитку. Основними проблемами, що впливають на ефективність діяльності ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ» є: застарілий парк технічного оснащення; сезонний характер робіт; природні катаклізми (зокрема ймовірність паводків). Вплив зазначених факторів на діяльність підприємства є суттєвим. Шляхами подолання вищезазначених проблем є: поетапна заміна старого обладнання на нове; здійснення попереджувальних та планових ремонтів; забезпечення запасів продукції на складі для реалізації продукції протягом усього року; використання нових технологій у виробництві продукції, що дозволяє уникнути сезонної залежності за умови наявності запасів на складі.

4. Встановлено, що у 2020-2022 роках визначальну частку у грошових надходженнях від операційної діяльності становлять надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), а у витрачаннях – витрати на оплату товарів та надання послуг. Надходження від реалізації продукції у 2021 році зростали, а у 2022 – спадали. Інвестиційна діяльність полягала у наданні кредитів для інших суб'єктів господарювання. Позитивним для підприємства є факт відсутності банківських кредитів, що є результатом внутрішніх можливостей до розвитку. Розрахунок чистого операційного грошового потоку дозволяє зробити висновок, що підприємство за останні 2 роки мало дефіциту грошових коштів для фінансування операційної діяльності, тобто коштів не вистачило для покриття всіх видатків операційного характеру. Від'ємне значення чистого інвестиційного потоку у 2020 році є результатом перевищення витрачання грошових коштів над їх надходженням і вказує на загальний відтік коштів на суму 170 тис. грн. Проте виходячи з аналізу результатів за 2021 та 2022 роки ситуація із формуванням чистого грошового потоку від інвестиційної діяльності покращилася.

5. ПрАТ МК "Трибушани" протягом 2020-2022 років мало нерівномірний сукупний чистий грошовий потік та у розрізі окремих видів діяльності. Підприємство у 2020 році отримало додатне значення чистого грошового потоку, проте в наступні роки – від'ємне. Розрахункові показники ефективності формування грошових потоків засвідчили необхідність перегляду політики управління грошовими потоками. Тому до пропозиції щодо покращення рівня управління рухом грошових коштів належать обґрунтування шляхів покращення управління через оптимізації грошових потоків та визначення рівня їх збалансованості.

6. Для виявлення резервів ефективного управління грошовими потоками запропоновано п'ятифакторну мультиплікативну модель достатності грошового потоку до якої входять наступні показники: коефіцієнт інкасації чистого доходу, коефіцієнт оборотності грошових коштів, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт фінансового левериджу та коефіцієнт покриття вихідного грошового потоку власним капіталом. Апробація даної моделі показала, що найбільший вплив на зміну коефіцієнта достатності ПрАТ «МК»Трибушани» мали рівень ліквідності та оборотності, тому для підвищення ефективності управління грошовими коштами, в першу чергу, необхідно покращити їх. Варто також зазначити, що на ефективність управління грошовими потоками впливає велика кількість неосновних побічних факторів, від зміни яких залежить подальший розвиток діяльності.

7. Ефективність управління грошовими потоками на підприємстві визначається синхронізацією у часі збалансованих за обсягом надходжень та витрачань грошових коштів та підтримкою постійної платоспроможності. Тобто, з практичного погляду підприємство має знайти оптимальний баланс між розміром грошових коштів для забезпечення необхідного рівня ліквідності та бажанням отримувати дохід від фінансових вкладень. Виділяють три основні напрями оптимізації грошових потоків: збалансування грошових потоків за обсягами; збалансування грошових потоків у часі; максимізація чистого грошового потоку. Запропоновано конкретні заходи щодо збалансування

дефіцитного грошового потоку в короткостроковому та довгостроковому періодах, а також для забезпечення приросту суми чистого грошового потоку. Вищезазначений механізм управління грошовими потоками є достатньо ефективним, а його реалізація дозволить підтримати рівновагу ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ» у процесі його фінансово-господарської діяльності.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ НА ДЖЕРЕЛА

1. Швець Ю.О. Управління грошовими потоками від операційної діяльності промислових підприємств: чинники впливу та напрями вдосконалення. *Бізнес-навігатор*. 2018. Випуск 4 (47). С. 126-131.
2. Кошельок Г.В. Грошові потоки в системі управління діяльністю підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2019. № 5 (16). С. 50-57. URL : <http://rev.kpu.zp.ua/vypusk-16>.
3. Юдіна С.В., Павленко І.В., Дробот А.С. Класифікація грошових потоків та їх вплив на фінансову стійкість підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Випуск 48. С. 257-261. URL : http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/48_2020_ukr/49.pdf
4. Дребіт Г. Планування та контроль грошових потоків на підприємствах : дис. : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит». Київ, 2019. 243 с.
5. Фінансовий менеджмент : підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук [та ін.]. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 320 с.
6. Шевченко А.А., Лучкова О.М. Економічна сутність грошових потоків. *Аграрний вісник Причорномор'я. Економічні науки*. 2018. Вип. №89. С.108-113
7. Волосов А.М., Михайлова О.В. Підходи до визначення сутності грошових потоків підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2021. Вип. 1(33). С. 69-85. URL : <https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/3311/1/%2B%D1%80%D0%B5%D0%BF.7.pdf>
8. Хоркава Н.Б., Партин Г.О. Управління грошовими потоками: сутність та результати впливу на фінансовий стан підприємства. URL : <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/87ef8a31-f28e-448e-802c-e5402ba04aa4/content>
9. Кошельок Г.В. Оцінювання ефективності управління грошовими потоками підприємства на основі факторного аналізу. *Evropský časopis ekonomiky a management*. 2017. S. 4. V. 6. С. 45-52.

10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7). Звіт про рух грошових коштів. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/MU17030>
11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17>
12. Дребіт Г. Впровадження контролінгу грошових потоків на підприємствах. *Науковий вісник Чернівецького нац. ун-ту*. Економіка : зб. наук. пр. Чернівці : Черн. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2017. Вип. 794. С. 41–50.
13. Головка Т.В. Характеристика сутності поняття грошових потоків підприємства. URL: <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/74.pdf>
14. Зінченко О.В., Приємницька В.О. Економічна сутність та класифікація грошових коштів. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 38. С. 390 – 397.
15. Колісник О. П., Замогильна А. В. Грошові потоки: сутність, класифікація та їх оптимізація в процесі управління. *Modern economics*. 2018. № 10. С. 60-65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2018_10_12.
16. Тешева Л.В., Щербань О.Д., Вакуленко О.О. Поняття грошового потоку підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск 10. С. 670–675.
17. Сергеева О. Р. Сутність та основні аспекти управління грошовими потоками підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип.. 12, Ч. 2. С. 107-110.
18. Крюкова І. О., Свірідова М. С. Сучасні методичні підходи до оцінки грошових потоків підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Економіка і менеджмент. 2016. Вип. 21. С. 144-148. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2016_21_32.
19. Фінансовий менеджмент і контролінг у сфері бізнесу [Електронний ресурс] : навчальний посібник / І. В. Журавльова, Н. В. Сабліна. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 174 с.
20. Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Вид. 2-ге. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.

21. Кошельок Г.В., Грінченко Р.В. Аналіз грошових потоків у системі управління підприємством. *Галицький економічний вісник*. 2020. Т. 63. № 2. С. 231-242.
22. Мулик Т. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-47>
23. Кошельок Г.В. Ефективне управління грошовими потоками підприємства. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики* : матеріали сьомої міжнар. наук.-практ. конф., 14-15 верес. 2018 р. Одеса : Атлант, 2018. С. 163-164.
24. Бондарчук Н. В., Попелюк А. В. Економічна суть грошового потоку в забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. *Ефективна економіка*. 2017. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5406>
25. Мельничук Г. С. Теоретичні аспекти аналізу грошових активів підприємства. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2020. Вип. 2. С. 222–236.
26. Томчук О. Ф. Звітність про рух грошових коштів як елемент інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану підприємства. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2020. Вип. 2. С. 368–375.
27. Спільник І., Загородна О. Грошові потоки підприємства: комплексний аналіз за даними фінансової звітності. *Міжнародний науковий журнал*. 2017. Вип. 1–2. С. 67–85
28. Скриль В. В., Ступенко К. Ю. Планування грошових потоків підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6737>. DOI: 10.32702/2307-2105-2018.12.80
29. Панасюк О. В., Мазанович І. С. Удосконалення аналізу грошових потоків підприємства та їх оптимізація в процесі управління. *Приазовський економічний вісник*. 2020. №6 (23). С. 128–133. URL: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-6-22>.

30. Аналіз ринку щебеню в Україні у 2023 році. URL : <https://www.impulse-consulting.com.ua/analiz-rynku-shchebenyu-v-ukrayini-u-2023-rotsi/>
31. Аналіз ринку щебеню України. 2020. URL : <https://inventure.com.ua/analytics/investments/analiz-rynka-shebnya-v-ukraine>
32. Аналіз ринку щебеню України. 2021. [https://pro-](https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-shebnya-ukrainy-2021-god) URL : consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-shebnya-ukrainy-2021-god
33. Регулярна інформація. Опис бізнесу. URL : <https://00292379.smida.gov.ua/db/emitent/year/showform/83/225974>
34. ПРАТ «МК»Трибушани». Інформація про підприємство. URL : <http://keramed.prat.in.ua/>
35. Мармуровий кар'єр "Трибушани". Про нас. URL : https://tribushany.prom.ua/ua/about_us
36. Магдійчук П.О. Способи оцінки збалансованості грошових потоків підприємства. URL: file:///C:/Users/lesya/Downloads/Vchnu_ekon_2015_6_32.pdf
37. Шевченко В.В. Оцінка ефективності використання грошових коштів підприємства URL: [file:///C:/Users/lesya/Downloads/nataliya_lelyuk,%20%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE+%D0%92.%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/lesya/Downloads/nataliya_lelyuk,%20%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE+%D0%92.%20(1).pdf)
38. Кошельок Г.В., Терещенко О.М. Сучасні підходи управління грошовими потоками підприємства. *Бізнес-навігатор*. 2018. Вип. 4 (47). С. 77-82.
39. Налукова Н., Кулина Г. Оцінка ефективності управління грошовими потоками підприємства. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. Вип. 1. С. 49-58.
40. Танклевська Н. С. Основи управління грошовими потоками підприємств. *Бізнес Інформ*. 2017. № 6. С. 215-219. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/osnovi-upravlinnya-groshovimi-potokami-pidpriemstv>
41. Роганова Г. Впровадження статистичних показників до методики аналізу ефективності грошових потоків підприємств. *Вісник Київського*

національного університету імені Тараса Шевченка: *Економіка*. №1(202). 2019. С. 34-42. <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2019/202-1/5>.

42. Rohanova H. Factor analysis of Net Cash Flow Margin ratio. *Prognostication and planning of economic development: microeconomic and macroeconomic levels*. Multi-authored monograph. Vol. 2, Lithuania: Publishing House «Baltija Publishing», 2019. P. 757–769.

43. Роганова Г. О., Шірінян Л. В. Роганова, Г. О. Оцінка ефективності управління грошовими потоками підприємств харчової промисловості на основі дискримінантної функції. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2020. № 4. С. 170–180. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/32519>

44. Водолазська О. А., Петренко К. О. Грошові потоки підприємства: принципи та методи управління. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Випуск 6 (23). 2019. С. 593–598

45. Азаренкова Г., Мірошник О., Кісельова О. Обґрунтування параметрів оптимізації грошових потоків підприємства. *Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку*. 2022. № 2 (5). С. 14-25. [file:///C:/Users/lesya/Downloads/20952-Article%20Text-37528-1-10-20221111%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/lesya/Downloads/20952-Article%20Text-37528-1-10-20221111%20(1).pdf)

46. Біленко Д.В. Системний підхід до управління грошовими потоками підприємства в умовах ризиків та невизначеності. *Фінанси, облік, банки*. 2017. Вип. 1 (22). С. 46–54.

47. Kemenov A., Abalakina T., Zhukova O. Improving the Calculation of the Efficiency Assessment of Cash Flow Management in High-Tech Industries. *Journal of Reviews on Global Economics*. 2018. Vol. 7. pp. 759- 767. <https://doi.org/10.6000/1929-7092.2018.07.72>.

48. Маліков В. В. Практичні рекомендації щодо управління грошовими потоками підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. №5. С. 370–374. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-370-374>.

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової
звітності"

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
			2022	01
Підприємство	Приватне Акціонерне товариство "Мармуровий Кар'єр "Трибушани"	за ЄДРПОУ	00292557	
Територія	ЗАКАРПАТСЬКА	за КОАТУУ	2123600000	
Організаційно-правова форма господарювання	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО	за КОПФГ	230	
Середня кількість працівників	14	за СПОДУ		
Галузь		за ЗКГНГ		
Вид економічної діяльності	Добування піску, гравію, глини і коаліну	за КВЕД	08.12	
Одиниця виміру: тис. грн.		Контрольна сума	25000	
Адреса	вул. Довбуша, Буд.34 с.ДІЛОВЕ, РАХІВСЬКИЙ РАЙОН, ЗАКАРПАТСЬКА обл. 90625			

Баланс
на 31 грудня 2021р.

Форма N 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	197	86
первісна вартість	1001	378	298
накопичена амортизація	1002	181	212
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	36626	34889
первісна вартість	1011	124074	123935
знос	1012	87448	89046
Довгострокові біологічні активи:	1020		
справедлива (залишкова) вартість	1021		
первісна вартість	1022		
накопичена амортизація	1023		
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030		
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші активи	1090	600	523
Усього за розділом I	1095	37423	35498
II. Оборотні активи			
Запаси			
Виробничі запаси	1100	3 530	3 474
Виробничі запаси	1101	823	1145
Поточні біологічні активи	1110		
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	2 475	2 098
Товари	1104	232	231
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	722	999
чиста реалізаційна вартість	1126		
первісна вартість	1127		

резерв сумнівних боргів	1128		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130		
з бюджетом	1135	86	55
за виданими авансами	1136	68	62
з нарахованих доходів	1140		
витрати майбутніх періодів	1170		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	269	140
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Грошові кошти та їх еквіваленти:	1165	191	217
готівка	1166	8	10
рахунки в банках	1167	183	207
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	4 866	4 949
III. Витрати майбутніх періодів	1200		
Баланс	1300	42 289	40 447

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	184	184
Внески до зареєстрованого статутного капіталу	1401		
капітал у дооцінках	1405	33 394.00	33 290.00
додатковий капітал	1410	5 300.00	5 300.00
Резервний капітал	1415	8.00	8.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-12 724.00	-14 061.00
Неоплачений капітал	1420	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	26 162	24 721
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Інші довгострокові зобов'язання	1515	645	4 189
Усього за розділом II	1595	645	4 189
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	1615	11 068	10 102
розрахунками з бюджетом	1620	102	106
у тому числі з податку на прибуток	1621	45	56
розрахунками з оплати праці	1630	35	12
Поточні забезпечення	1660		
Інші поточні зобов'язання	1690	4 232	1 261
Усього за розділом III	1695	15 482	11 537
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
Баланс	1900	42 289.00	40 447.00

Керівник

Томашук Володимир Васильович

Головний бухгалтер

Розній Галина Іванівна

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)

бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
			2023	01
Підприємство	Приватне Акціонерне товариство "Мармуровий Кар'єр "Трибушани"	за ЄДРПОУ	00292557	
Територія	ЗАКАРПАТСЬКА	за КОАТУУ	2123600000	
Організаційно-правова форма господарювання	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО	за КОПФГ	230	
Середня кількість працівників	11	за СПОДУ		
Галузь		за ЗКГНГ		
Вид економічної діяльності	Добування піску, гравію, глини і коаліну	за КВЕД	08.12	
Одиниця виміру: тис. грн.		Контрольна сума	25006	
Адреса	вул. Довбуша, Буд.34 с.ДІЛОВЕ, РАХІВСЬКИЙ РАЙОН, ЗАКАРПАТСЬКА обл. 90625			

**Баланс
на 31 грудня 2022р.**

Форма N 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	86	30
первісна вартість	1001	298	298
накопичена амортизація	1002	212	268
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	34889	33 186
первісна вартість	1011	123935	123 935
знос	1012	89046	90 749
Довгострокові біологічні активи:	1020		
справедлива (залишкова) вартість	1021		
первісна вартість	1022		
накопичена амортизація	1023		
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030		
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші активи	1090	523	461
Усього за розділом I	1095	35 498	33 677
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	3 474	3176
Виробничі запаси	1101	1145	870
Поточні біологічні активи	1110		
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	2 098	2 075
Товари	1104	231	231
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	999	723
чиста реалізаційна вартість	1126		
первісна вартість	1127		
резерв сумнівних боргів	1128		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130		
з бюджетом	1135	55	60

за виданими авансами	1136	62	58
з нарахованих доходів	1140		
витрати майбутніх періодів	1170		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	140	58
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Грошові кошти та їх еквіваленти:	1165	217	9
готівка	1166	10	1
рахунки в банках	1167	207	8
Інші оборотні активи	1190		3
Усього за розділом II	1195	4 949	4 087
III. Витрати майбутніх періодів	1200		
Баланс	1300	40 447	37764

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	184	184
Внески до зареєстрованого статутного капіталу	1401		
капітал у дооцінках	1405	33 290.00	33 290
додатковий капітал	1410	5 300.00	5 300
Резервний капітал	1415	8.00	8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-14 061.00	-17 110
Неоплачений капітал	1420	()	
Вилучений капітал	1430	()	
Усього за розділом I	1495	24 721	21672
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Інші довгострокові зобов'язання	1515	4 189	588
Усього за розділом II	1595	4 189	588
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	1615	10 102	14183
розрахунками з бюджетом	1620	106	42
у тому числі з податку на прибуток	1621	56	2
розрахунками з оплати праці	1630	12	3
Поточні забезпечення	1660		
Інші поточні зобов'язання	1690	1 261	1274
Усього за розділом III	1695	11 537	15504
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
Баланс	1900	40 447.00	37764

Керівник

Томашук Володимир Васильович

Головний бухгалтер

Розній Галина Іванівна

Додаток Б

Додаток
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3

Підприємств о ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"МАРМУРОВИЙ КАР'ЄР "ТРИБУШАНИ"

Дата (рік, місяць,
число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2022	01	01
00292557		

Звіт про фінансові результати на 31 Грудня 2021р.

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3137	2999
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4286	4279
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090		
збиток	2095	1149	1280
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Інші операційні доходи	2120	470	466
дохід від зміни вартості активів які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
дохід від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
дохід від використання коштів вивільнених від оподаткування	2123		
Адміністративні витрати	2130	625	550
Витрати на збуг	2150	238	152
Інші операційні витрати	2180	939	592
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	2190		
збиток	2195	2481	2108
Інші фінансові доходи	2220	1925	796
Інші доходи	2240	18	
Фінансові витрати	2250	855	989
Інші витрати	2270	48	
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		
збиток	2295	1441	2301
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		
збиток	2355	1441	2301

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка необоротних активів	2400	-104	
Дооцінка фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-104	
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-104	
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-1545	-2301

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1172	1368
Витрати на оплату праці	2505	1042	666
Відрахування на соціальні заходи	2510	219	154
Амортизація	2515	1801	1861
Інші операційні витрати	2520	640	1037
Разом	2550	4874	5086

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	737 588	737 588
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	737 588	737 588
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-1,95	-3,12
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-1,95	-3,12
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник Томашук Володимир Васильович

Головний бухгалтер Розній Галина Іванівна

Додаток
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3

Підприємство
ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ
ТОВАРИСТВО "МАРМУРОВИЙ КАР'ЄР
"ТРИБУШАНИ"

Дата (рік,
місяць, число)

за ЄДРПОУ

КОДИ		
2023	01	01
00292557		

Звіт про фінансові результати на 31 Грудня 2022р.

Форма N2

Код за
ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1106	3137
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2749	4286
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090		
збиток	2095	1643	1149
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Інші операційні доходи	2120	478	470
дохід від зміни вартості активів які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
дохід від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
дохід від використання коштів вивільнених від оподаткування	2123		
Адміністративні витрати	2130	645	625
Витрати на збут	2150	183	238
Інші операційні витрати	2180	1170	939
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	2190		
збиток	2195	3163	2481
Інші фінансові доходи	2220	947	1925
Інші доходи	2240		18
Фінансові витрати	2250	833	855
Інші витрати	2270		48
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290		
збиток	2295	3049	1441
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			

прибуток	2350		
збиток	2355	3049	1441

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка необоротних активів	2400		-104
Дооцінка фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		-104
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		-104
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-3049	-1545

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	827	1172
Витрати на оплату праці	2505	449	1042
Відрахування на соціальні заходи	2510	95	219
Амортизація	2515	1759	1801
Інші операційні витрати	2520	525	640
Разом	2550	3655	4874

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	737 588	737 588
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	737 588	737 588
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-4,13	-1,95
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-4,13	-1,95
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник Томашук Володимир Васильович

Головний бухгалтер Розній Галина Іванівна

Підприємство

ПРАТ "МАРМУРОВИЙ КАР'ЄР "ТРИБУШАНИ"

(найменування)

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2021 р.**

Рух коштів у результаті операційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис.грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	3 105.00	3 280.00
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010	2.00	179.00
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	557.00	169.00
Надходження від повернення авансів	3020	65.00	9.00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025		
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035		
Надходження від операційної оренди	3040	52.00	31.00
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		
Надходження від страхових премій	3050		
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		
Інші надходження	3095		
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	1 318.00	1 523.00
Праці	3105	834.00	783.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	228.00	168.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	921.00	815.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	45.00	52.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	348.00	327.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	528.00	436.00
Витрачання на оплату авансів	3135	444.00	281.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	23.00	
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		
Інші витрачання	3190	65.00	16.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-50.00	82.00

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій необоротних активів	3200		
Надходження від отриманих: відсотків дивідендів	3205		
Надходження від деривативів	3215		
Надходження від погашення позик	3220		
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3225		
Інші надходження	3230	170.00	30.00
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій необоротних активів	3235		
Виплати за деривативами	3250		
Витрачання на надання позик	3255		
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3260		
Інші платежі	3270		
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3275	92.00	200.00
	3280		
	3290		
	3295	78.00	-170.00

Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис.грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Надходження від: Власного капіталу	3300		
Отримання позик	3305		
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		
Інші надходження	3340		
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345		
Погашення позик	3350		
Сплату дивідендів	3355		
Витрачання на сплату відсотків	3360		
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365		
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370		
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375		
Інші платежі	3390		
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395		
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	28.00	-88.00
Залишок коштів на початок року	3405	191.00	261.00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-2.00	18.00
Залишок коштів на кінець року	3415	217.00	191.00

Керівник

Томашук Володимир Васильович

Головний бухгалтер

Розній Галина Іванівна

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2022 р.

Рух коштів у результаті операційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	1 562.00	3 105.00
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010	2.00	
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	108.00	557.00
Надходження від повернення авансів	3020	65.00	
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025		
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035		
Надходження від операційної оренди	3040	61.00	52.00
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		
Надходження від страхових премій	3050		
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		
Інші надходження	3095	2.00	
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	679.00	1 318.00
Праці	3105	380.00	834.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	84.00	228.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	497.00	921.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	57.00	45.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	123.00	348.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	317.00	528.00
Витрачання на оплату авансів	3135	272.00	444.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	23.00	
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		
Інші витрачання	3190	87.00	65.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-268.00	-50.00

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
необоротних активів	3205		
Надходження від отриманих: відсотків дивідендів	3215		
Надходження від деривативів	3225		
Надходження від погашення позик	3230	142.00	170.00
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		
Інші надходження	3250		
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255		
необоротних активів	3260		
Виплати за деривативами	3270		
Витрачання на надання позик	3275	82.00	92.00
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280		
Інші платежі	3290		
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	60.00	78.00

Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Надходження від: Власного капіталу	3300		
Отримання позик	3305		
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		
Інші надходження	3340		
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345		
Погашення позик	3350		
Сплату дивідендів	3355		
Витрачання на сплату відсотків	3360		
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365		
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370		
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375		
Інші платежі	3390		
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395		
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-208.00	28.00
Залишок коштів на початок року	3405	217.00	191.00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-2.00	
Залишок коштів на кінець року	3415	9.00	217.00

Керівник

Томашук Володимир Васильович

Головний бухгалтер

Розній Галина Іванівна

Бібліографічна довідка

Тема магістерської роботи: «Управління грошовими потоками суб'єкта господарювання (на прикладі ПрАТ «Мармуровий кар'єр «Трибушани»)».

Обсяг пояснюючої записки 71 сторінка.

Кількість рисунків 6 шт.

Кількість таблиць 15 шт.

Кількість додатків 3 шт. на 12 сторінках.

Графічний матеріал (слайди) 9 шт.

Слайд 1 - Порівняння статичного та динамічного підходів до трактування сутності «грошовий потік»

Слайд 2 - Етапи управління грошовими потоками підприємств

Слайд 3 - Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ»

Слайд 4 - Структура грошових потоків ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" від операційної діяльності

Слайд 5 - Динаміка синхронізації грошових потоків ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" за 2020–2022 рр. Динаміка чистого грошового потоку потоків ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" за 2020–2022 рр.

Слайд 6 - Достатність надходження грошових потоків та ефективність їх використання на ПрАТ МК "ТРИБУШАНИ" у 2020-2022рр.

Слайд 7 - Методичний підхід до факторного аналізу коефіцієнта достатності грошового потоку

Слайд 8 - Вихідна інформація для розрахунку впливу факторів на коефіцієнт достатності грошового потоку ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ». Вплив факторів на зміну коефіцієнта достатності грошового потоку ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ»

Слайд 9 - Основні напрями оптимізації грошових потоків ПрАТ «МК»ТРИБУШАНИ»

19.01.2024 р.

Годинчук Я.В.